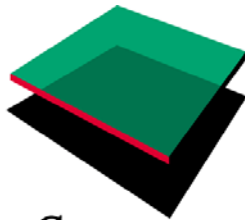

Companen

Gemeente Etten-Leur

Bijlagen bij Wijkontwikkelingsplan Hooghuis
Wijkbeeld, bewonersenquête en verslagen

8 december 2009

Companen
waar wonen beweegt

Projectnr. 777.85/NG

Boulevard Heuvelink 104
6828 KT Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem

Telefoon (026) 3512532
Telefax (026) 4458702

E-mail info@companen.nl
Internet www.companen.nl

Gemeente Etten-Leur

Bijlagen bij Wijkontwikkelingsplan Hooghuis
Wijkbeeld, bewonersenquête en verslagen

8 december 2009

Inhoud

Bijlage 1: Het wijkbeeld van Hooghuis	1
Bijlage 2: Weging van de enquêteresultaten	21
Bijlage 3: Vragenlijst Etten-Leur, bewoners Het Hooghuis	22
Bijlage 4: Verslag bewonersavond 2 juni 2009	31
Bijlage 5: Actiepunten Hooghuis	35
Bijlage 6: Verslag gesprek projectgroep Vogelaer	39
Bijlage 7: Verslag gesprek met de seniorenraad	42
Bijlage 8: Verslag gesprek professionals	44
Bijlage 9: Verslag gesprek met ambtenaren en WEL	46
Bijlage 10: Verslag gesprek met scholen	48
Bijlage 11: Punten genoemd tijdens de tweede bewonersavond	50

Bijlage 1: Het wijkbeeld van Hooghuis

Om een beeld van de wijk te kunnen vormen, zijn gegevens over onder andere de bevolkingsopbouw, leefbaarheid, woningvoorraad en voorzieningen op een rijtje gezet. Als bronnen zijn voor dit wijkbeeld gegevens van het CBS, Woonstichting Etten-Leur (WEL) en de gemeente gebruikt. Ook zijn de uitkomsten van de enquête die in het voorjaar van 2009 onder alle bewoners van Hooghuis is gehouden in dit wijkbeeld verwerkt. Daarnaast is er een gesprek gevoerd met een groep bewoners die eind vorig jaar een wijkvereniging voor Hooghuis hebben opgericht. Deze wijkvereniging in oprichting (hierna alleen wijkvereniging genoemd) heeft momenteel nog geen juridische status, maar behartigt wel de belangen van de bewoners.

Enquête onder bewoners in Hooghuis

In februari en maart is in Hooghuis een enquête gehouden onder de inwoners van de wijk. In deze enquête is aan de bewoners van de wijk gevraagd naar hun mening over diverse onderwerpen. Het gaat dan onder andere om leefbaarheid, woonsituatie, belangrijke problemen en wensen, verkeer, het sociale klimaat. De vragenlijst is opgenomen in de bijlage. De wijkbewoners konden zowel via het internet als telefonisch deelnemen aan de enquête. In totaal zijn 336 mensen geënquêteerd. Met dit aantal kunnen we representatieve uitspraken doen op wijkniveau.

Leeswijzer

In de eerste paragraaf geven we kort een beschrijving van het ontstaan van Etten-Leur en van Hooghuis.

Omdat de bewoners 'de wijk maken', gaat paragraaf 2 over degenen die in de wijk Hooghuis wonen. Hierbij komt het volgende aan bod: huishoudens, leeftijd, herkomst, inkomen, opleiding en werk.

Paragraaf 3 gaat over de leefbaarheid in Hooghuis. Hier hebben we het onder andere over overlast, veiligheid, voorzieningen en de sociale betrokkenheid in de wijk.

In paragraaf 4 hebben we het over het wonen in de wijk. Het gaat daarbij om het soort woningen, maar ook over de tevredenheid van bewoners over hun woning.

Voorzieningen in de wijk is het onderwerp van paragraaf 5. Welke voorzieningen zijn er op dit moment in Hooghuis? Wat zijn de wensen die de wijkbewoners in de toekomst op dit gebied hebben?

1. Typering van de wijk Hooghuis

Ligging

De wijk Hooghuis is één van de dertien wijken van Etten-Leur. Hooghuis ligt aan de oostkant van het centrum van Etten-Leur en wordt in het noorden begrensd door de spoorlijn, in het zuiden door de Parklaan, in het westen door Schoonhout en tenslotte in het oosten door Lage Vaarkant en het buitengebied. Door de gunstige ligging ten opzichte van de A58 is de wijk goed bereikbaar.

Uit het gesprek met de wijkvereniging:
De gemeente Etten-Leur hanteert een onlogische wijkindeling.

Afbeelding 1.1: Gemeente Etten-Leur. Luchtfoto Hooghuis

Bron: Google Maps

Korte historie van Etten-Leur

De plaats Etten-Leur is ontstaan doordat de twee lintdorpen Etten en Leur aan elkaar vast zijn gegroeid. Etten was vroeger een kleine agrarische nederzetting op een donk. Het dorp Leur is ontstaan op de grens van het klei- en veengebied als gevolg van de turfwinning. Het is een oost-west gerichte nederzetting aan de Korte en Lange Brugstraat. Beide dorpen hebben zich ontwikkeld van agrarische dorpen naar kernen met een meer industrieel karakter. De groei van de industriële werkgelegenheid in Etten-Leur in de jaren zestig, zorgt voor een uitbreiding van deze plaats. In een relatief kort tijdsbestek werden er nieuwe wijken aan de randen van Etten en Leur gebouwd. In 1968 ontstond de gemeente Etten-Leur, beide kernen waren toen al aan elkaar vastgegroeid.

De wijk Hooghuis is in de jaren '80 van de twintigste eeuw gebouwd op wat ooit het buitengebied van het dorp Etten was, ten zuiden van de kern van het dorp Leur. De Lage Vaartkant aan de oostzijde van Hooghuis vormde één van de doorgaande wegen naar het centrum van dit dorp. Deze weg liep langs een vaart waar door turfhuizen turf op vervoerd werd.

De geomorfologische structuur van Etten-Leur wordt gekarakteriseerd door de overgang tussen het noordelijke lager gelegen, vlakke gebied met klei en veenafzettingen en het zuidelijke, hoger gelegen glooiende dekzandgebied. De structuur is ontstaan over een zware kleilaag die zo'n half miljoen jaar geleden gevormd werd en slechts op enkele meters diep zit. In deze kleilaag zijn grote noord-zuid lopende dalen uitgesleten, die ook nu nog de golvingen in het terrein bepalen. Op de zware kleilaag is door de wind een laag dekzand afgezet, waardoor de noord-zuid gerichte beekdalen werden afgedamd. Deze ruggen van dekzand zijn nog grotendeels herkenbaar als donken in het huidige landschap. Na de jongste ijstijd werd er in de laagten van het terrein veen gevormd, wat later deels is afgegraven voor de turfwinning. Naar het zuidwesten loopt het gebied steeds verder op, waarbij de golvingen in het landschap een hoogte bereiken van 9 tot 10 meter + NAP (figuur 17). In het noordoosten bevinden zich aardkundig waardevolle gebieden als Zwermlaken en het natuurreservaat De Berk.

Structuurvisie plus 2020, 2005

Tot 1999 liep de Rijksweg 58 tussen Breda en Roosendaal dwars door Etten-Leur. Inmiddels is deze snelweg verplaatst en ligt deze ten zuiden van deze plaats. Op de plek van de oude rijksweg is een nieuw stadshart ontstaan.

Typering van Hooghuis

Hooghuis is een uitbreidingswijk die in de jaren tachtig aan de rand van Etten-Leur is gebouwd. Het is een vrij grote wijk met een aanzienlijk deel sociale (rijen)huurwoningen en een hoge woningdichtheid. Hierdoor is de ruimte voor openbaar groen en speelvoorzieningen beperkt. In het midden van de wijk ligt wel een park met daarin drie basisscholen en sinds ruim tien jaar wijkgebouw de Vogelaar. Verder is de verkeerskundige structuur van de wijk door de doodlopende 'hofjes' vooral voor bezoekers onduidelijk.

Uit het gesprek met de wijkvereniging:

Hooghuis is vanwege de woningtypen meer een wijk voor jongeren dan voor ouderen. Hier moet een keus in gemaakt worden, want dan kun je ook de voorzieningen er op aanpassen.

2. Bevolking in Hooghuis

Mensen maken de wijk. Daarom in deze paragraaf aandacht voor de bewoners van Hooghuis. Wie wonen er in de wijk? Hoe is de wijk samengesteld? De paragrafen hierna gaan in op hoe bewoners hun wijk beoordelen en welke verbeteringen zij willen.

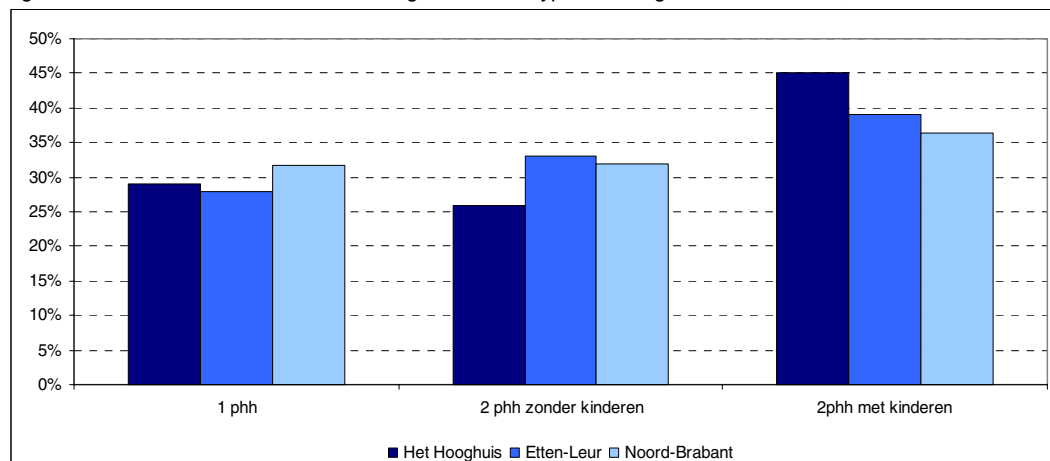
Uit het gesprek met de wijkvereniging:

Er zijn in Hooghuis relatief veel jongeren en allochtonen. Ook kiezen alleenstaanden hier vaak een woning. Ook woningen die eigenlijk voor een gezin bedoeld zijn.

Huishoudensverdeling

Op 1 januari 2009 telde de wijk Hooghuis 5.500 inwoners, ongeveer 13% van het totaal aantal inwoners van de gemeente, verdeeld over 2.250 huishoudens. Omdat in de laatste jaren het aantal personen per huishouden steeds kleiner wordt, is het bewonersaantal in de wijk afgenomen. De huishoudensgrootte in Hooghuis is wel gelijk aan dat van heel Etten-Leur.

Figuur 1.1: Gemeente Etten-Leur. Verdeling huishoudentypen in Hooghuis en Etten-Leur, 2008

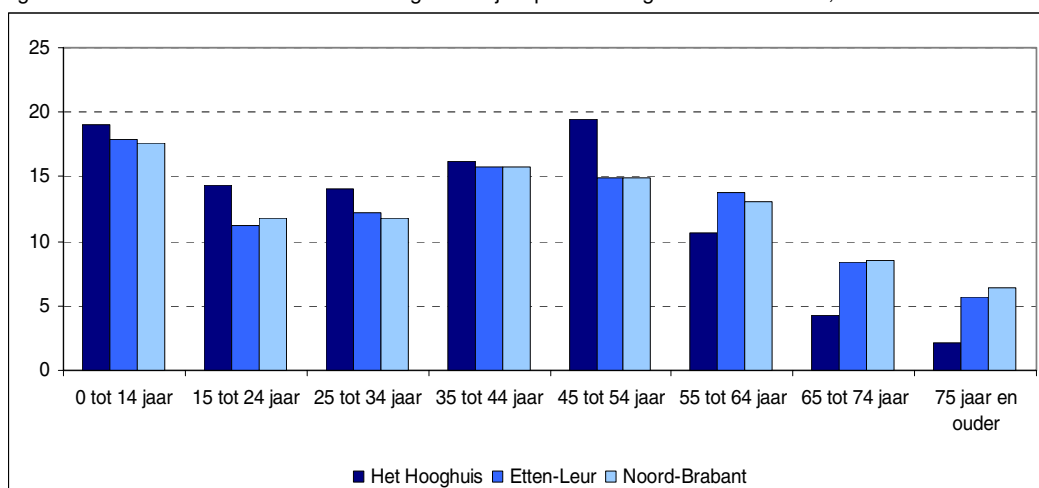
Bron: CBS, Gemeente Etten-Leur

Opvallend is dat het aantal tweepersoonshuishoudens met kinderen is in Hooghuis hoger is dan dezelfde groep in Etten-Leur, Noord-Brabant. Daarentegen is het aantal tweepersoonshuishoudens zonder kinderen in Hooghuis lager.

Leeftijdsopbouw

Uit de leeftijdsopbouw van Hooghuis blijkt dat de bevolking hier relatief jong is, vergeleken met Etten-Leur en Noord-Brabant.

Figuur 1.2: Gemeente Etten-Leur. Percentages leeftijdsopbouw Hooghuis en Etten-Leur, 2009

Bron: CBS, gemeente Etten-Leur.

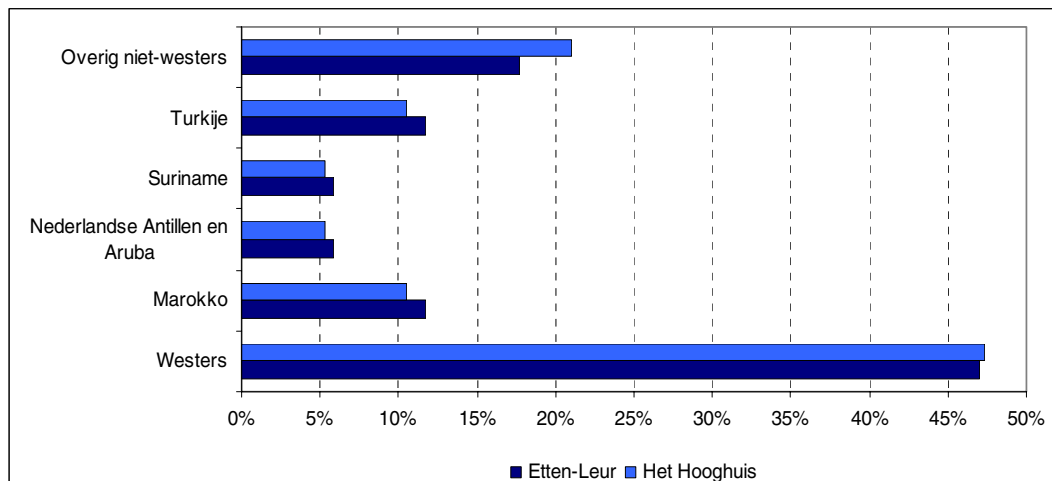
De volgende dingen vallen op:

- Hooghuis kent relatief weinig bewoners ouder dan 55 jaar. In de leeftijdsgroepen ouder dan 65 jaar ligt dit percentage ten opzichte van Etten-Leur en Noord-Brabant zelfs meer dan de helft lager.
- Het aantal jongeren (15- tot 24-jarigen) in Hooghuis is relatief hoog. Ook het aantal bewoners in de leeftijdscategorie 45 tot 54 jaar is in Hooghuis ruimer vertegenwoordigd dan gemiddeld.
- Het aantal kinderen (0- tot 14-jarigen) is hoger dan gemiddeld in Etten-Leur en Noord-Brabant.

Herkomst van de bevolking

Van de totale bevolking in Hooghuis is 19% van de totale bevolking van allochtone herkomst (1.056 personen), voor heel Etten-Leur is dit 17%. De allochtone bevolking is als volgt verdeeld:

Figuur 1.3: Etten-Leur: allochtonen naar herkomst, 2008

Bron: CBS.

Uit het gesprek met de wijkvereniging:
In Hooghuis wonen relatief veel allochtonen.

Opleiding en inkomen

Het brutogezinsinkomen in Hooghuis ligt iets lager dan het gemiddelde van de gehele gemeente Etten-Leur.

Uit het gesprek met de wijkvereniging:
Er zijn in de wijk veel rijtjeswoningen in de sociale huur. Die mensen hebben een laag inkomen. Maar meestal kunnen ze zich nog wel redden.

Tabel 1.2: Gemeente Etten-Leur. Bruto gezinsinkomen, 2008

	Inkomen
Etten-Leur	€50.415
Hooghuis	€49.979

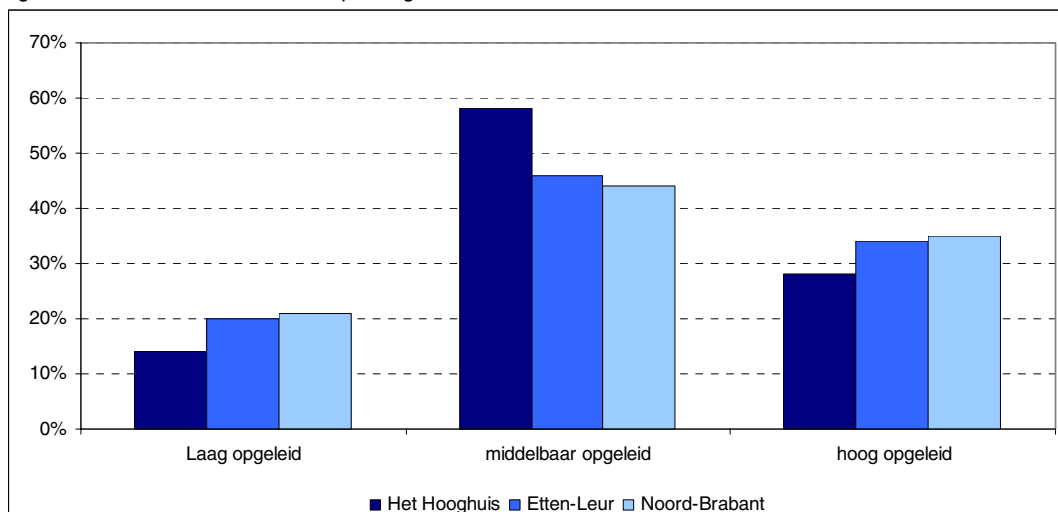
Bron: WEL.

Uit het gesprek met de wijkvereniging:
Aan de Parklaan is veel bedrijvigheid. Benut leegstaande bedrijfsruimte om mensen uit Hooghuis die werkloos zijn aan het werk te helpen.

Wel wonen er in de wijk Hooghuis beduidend meer middelbaar opgeleiden¹ dan in Etten-Leur en Noord-Brabant. En zijn er in vergelijking met de andere gebieden minder laag en hoogopgeleiden.

¹ Een persoon met als hoogste afgeronde opleiding Havo, VWO of MBO.

Figuur 1.4: Gemeente Etten-Leur. Opleidingsniveau 2008

Bron: WEL

Algemeen maatschappelijk werk en schuldhulpverlening

Voor Hooghuis (postcode 4872) zijn cijfers beschikbaar over de hulpvragen en de daaruit voortgekomen hulpverleningstrajecten van het algemeen maatschappelijk werk en de schuldhulpverlening. Deze cijfers zijn niet één op één te vertalen naar de wijk, omdat een gedeelte van Centrum-Oost hier ook in mee is genomen.

In Hooghuis waren in 2008 135 aanvragen voor maatschappelijk werk, dat is 27% van alle 500 aanvragen voor heel Etten-Leur in 2008. Er is één wijk waar meer aanvragen waren. Uit de 135 aanvragen zijn 123 hulpverleningstrajecten gestart in Hooghuis. De top drie van problemen in Hooghuis zijn:

1. psychosociale problematiek
2. problemen tussen partners
3. problemen met maatschappelijke organisaties / verwerkingsproblemen

Vanuit het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld is het maatschappelijk werk 24 keer ingezet voor hulpverlening na huiselijk geweld in heel Etten-Leur, waarvan 7 keer in postcodegebied 4872.

In 2008 zijn 177 aanvragen voor schuldhulpverlening binnengekomen bij Surplus. Daarvan kwam 41% uit Hooghuis. In totaal waren dat 73 aanvragen, waaruit 63 hulpverleningstrajecten zijn voortgekomen. Het gaat met name om mensen tussen de 20 en 50 jaar (80%).

Uitkeringen en bijstandsgerechtigden

In Hooghuis wonen per 1 juli 2009, 121 uitkeringsgerechtigden, dat is zo'n 16% van het totaal in Etten-Leur van bijna 750. Het aantal uitkeringsgerechtigden stijgt: vergeleken met februari 2009 is het aantal in Hooghuis gestegen met 3.

In Hooghuis ontvangen in 2008 98 bewoners een bijstandsuitkering. Dit is bijna 2% van de totale bevolking in deze wijk. Voor heel Etten-Leur is dit ruim 1%. Verder maken in de gemeente Etten-Leur in totaal 491 mensen gebruik van de bijstand. Daarmee maakt de groep bijstandsontvangers in Hooghuis 20% uit van het totaal.

3. Leefbaarheid in Hooghuis

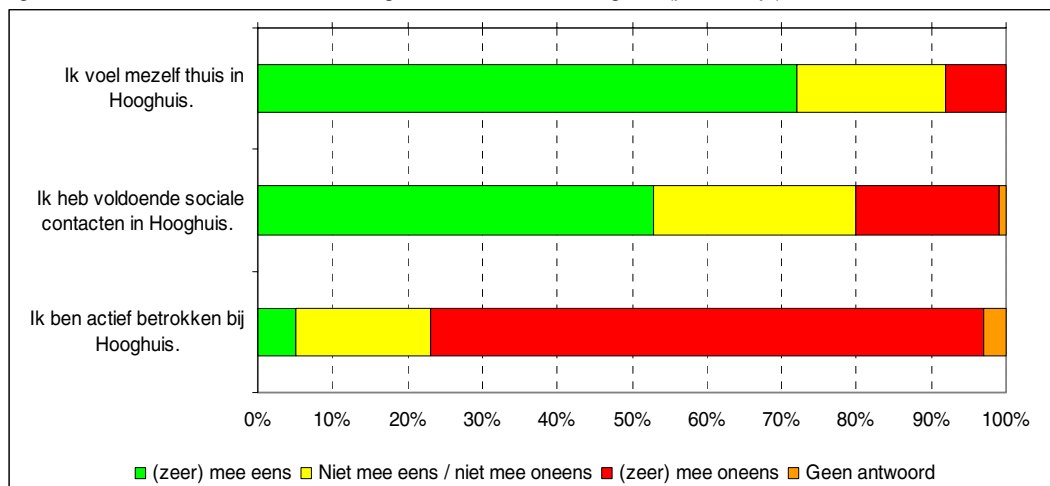
Leefbaarheid is een lastig begrip. Maar toch weet bijna iedereen wat ermee bedoeld wordt. Contact tussen bewoners, woonomgeving, overlast, veiligheid. Allemaal zaken die de leefbaarheid van een wijk bepalen. Hoe staat het met de leefbaarheid in Hooghuis?

Lage binding met de wijk

In de enquête is aan de hand van een aantal stellingen gevraagd naar hoe bewoners in de wijk met elkaar en met hun buurt omgaan. Deze stellingen staan in de volgende figuren.

In de eerste plaats is gevraagd naar de persoonlijke relatie die de bewoners met de wijk hebben. Hieruit blijkt dat een meerderheid (72%) zich (erg) thuis voelt in de wijk. Verder ervaart een kleine meerderheid (53%) dat zij voldoende sociale contacten hebben in de wijk. Ongeveer een vijfde (19%) ervaart dit niet zo en mogelijk ligt daar nog een opgave.

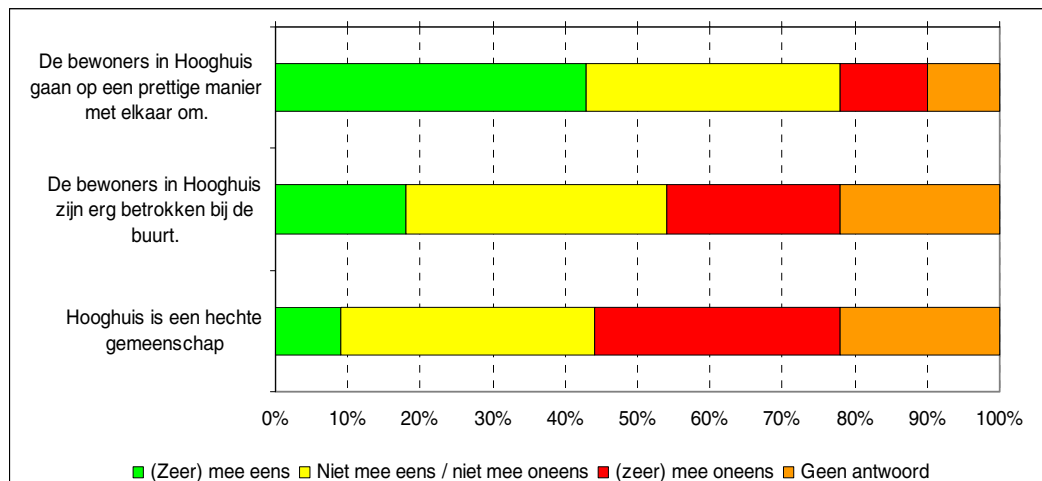
Figuur 1.5: Gemeente Etten-Leur: Stellingen sociale klimaat Hooghuis (persoonlijk)

Bron: Bewonersenquête Hooghuis, 2009.

Ook hebben we gevraagd naar de sociale binding in de wijk. In vergelijking met Banakkers blijkt dat deze binding van bewoners aan Hooghuis in relatieve zin kleiner is. In Hooghuis vindt 9% van de respondenten dat de wijk een hechte gemeenschap is. In Banakkers is dit meer dan een kwart. Verder valt op in Hooghuis dat een groot aandeel van de respondenten neutraal op de stellingen reageert of geen antwoord heeft.

Figuur 1.6: Gemeente Etten-Leur: Stellingen sociale klimaat Hooghuis

Bron: Bewonersenquête Hooghuis, 2009.

Wanneer we de twee voorgaande figuren met elkaar vergelijken, valt op dat de respondenten minder vaak kiezen voor een neutraal of geen antwoord als het gaat om stellingen op het persoonlijke vlak.

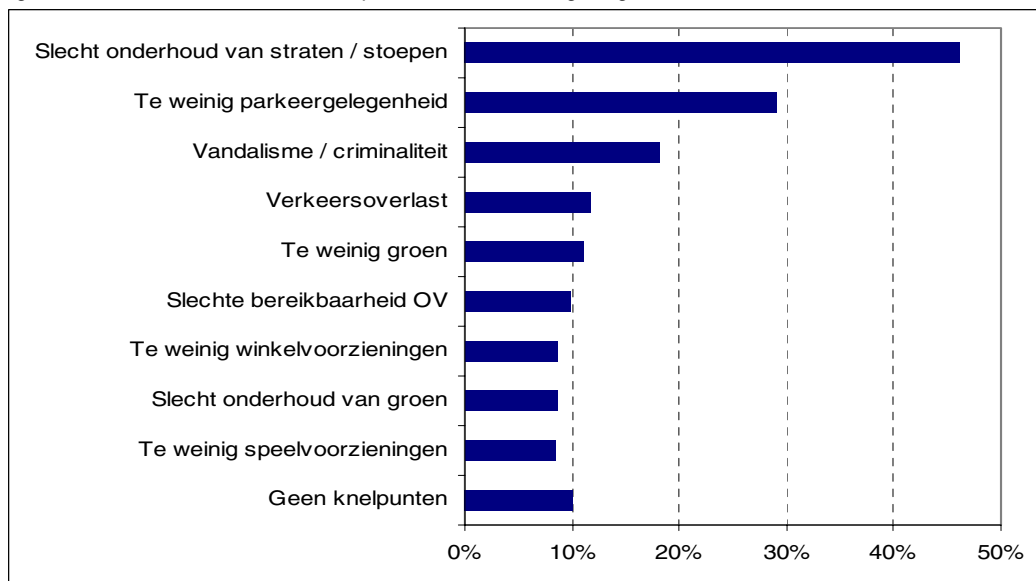
Uit het gesprek met de wijkvereniging:
De sociale cohesie in deze wijk is gering. Er is weinig contact tussen bewoners onderling en mensen helpen hun burens niet meer.

Tevredenheid woonomgeving: onderhoud van straten en stoepen

Uit de enquête blijkt dat de grote meerderheid (85%) van de bewoners (zeer) tevreden is over hun woonomgeving, terwijl 15% is (zeer) ontevreden is. Het overige deel neemt een neutraal standpunt in.

Bewoners ervaren vooral knelpunten in hun wijk als het gaat om het onderhoud van straten en stoepen en te weinig parkeergelegenheid.

Figuur 1.7: Gemeente Etten-Leur: knelpunten in de woonomgeving

Bron: Bewonersenquête Hooghuis, 2009.

Bewoners konden in de enquête ook aangeven waar en wat voor problemen ze zoal in de woonomgeving ervaren. Belangrijke terugkerende zaken zijn:

- Bomen die gekapt zijn, maar niet worden vervangen: o.a. Heggemus, Torenvalk, Wielewaal.
- Een aantal respondenten is bang dat het park in de wijk in de toekomst kleiner wordt of helemaal verdwijnt.
- Onvoldoende speelvoorzieningen voor kleine kinderen: o.a. Schoonhout (kant van het Beatrixpark), bij Parkstaete, Houtduif, Sperwer, Heggemus. Verder is de speeltuin bij Koperwieke verouderd.
- Geen voetbalveld, skatebaan of andere voorzieningen voor jongeren.
- Boomwortels drukken stoeptegels op waardoor de stoepen lastig begaanbaar zijn. Dit gebeurt in de hele wijk. Ook het fietspad van de Putter tot aan het park is hierdoor lastig begaanbaar.
- Niet goed werkende riolering en verstopte putten in de hele wijk. Het probleem is dat hierdoor soms water op straat blijft staan.
- Parkeerproblemen onder andere in de volgende straten: Buizerd, Havik, Koperwiek, Roerdomp, Korhoen, Schoonhout, Wielenwaal, Zilvermeeuw en Lijster. Verder zijn er overdag vooral parkeerproblemen rond supermarkt Dirk van den Broek en de drie basisscholen.
- Er wordt te hard gereden in de Nachtegaal en de Roerdomp.
- In de wijk Hooghuis is geen bushalte meer, de bus stopt alleen aan de rand van de wijk. Dit is vooral een probleem voor senioren.
- De supermarkt in de wijk is te klein. Er zou een grotere moeten komen of een extra supermarkt.
- Overlast van hangjongeren, vooral bij het park en rond de HAT eenheden.
- In de hele wijk hebben bewoners last van hondenpoep op de openbare weg.
- Tenslotte is nog genoemd: vandalisme, rommel en een slechte verlichting in de brandgangen en geen ruimte voor een onderneming aan huis.

Veiligheid: minder verkeersongevallen en aangiften, meer overlast

Veiligheid bepaalt voor een groot deel de leefbaarheid in een wijk. Het gaat hierbij zowel om de objectieve als de subjectieve veiligheid. Objectieve veiligheid is goed in cijfers uit te drukken, maar subjectieve veiligheid is meer een gevoel wat de bewoners hebben. Ondanks dat een wijk een klein aantal incidenten kent, kan het toch zijn dat de bewoners zich niet veilig voelen.

In de afgelopen 5 jaar is volgens gegevens van de politie het aantal verkeersongevallen gedaald van 73 naar 51 per jaar. Verreweg de meeste ongevallen waren een verkeersongeval met materiële schade (geen letsel). Vergeleken met Banakkers vinden in Hooghuis meer ongevallen plaats. Het gaat dan in Hooghuis om gemiddeld 63 en in Banakkers om 41 verkeersongevallen in de afgelopen vijf jaar.

Ook het aantal aangiften vertoont een dalende lijn: van 197 naar 119 in de afgelopen vijf jaar. Het gaat hierbij in de meeste gevallen om diefstal uit de auto of woning. Het gemiddelde aantal aangiften in Hooghuis over de laatste vijf jaar is wel hoger dan in Banakkers.

Verder is het opvallend dat het aantal gevallen van overlast door jongeren in de afgelopen vijf jaar is gestegen van 12 naar 30. Ook in Banakkers is dit aantal toegenomen.

Burgerpeiling: meer politie gewenst, vooral 's avonds

In november 2007 heeft de gemeente Etten-Leur voor de tweede maal een enquête gehouden over leefbaarheid en veiligheid, de Burgerpeiling. Het betrof een schriftelijke vragenlijst waaraan een representatief aantal van de inwoners van 18 jaar en ouder heeft deelgenomen.

In zijn totaliteit scoort Hooghuis boven het gemiddelde. Zo is het slachtofferschap (percentage van inwoners dat slachtoffer is geworden van bijvoorbeeld fietsendiefstal of diefstal uit woning) hoger dan gemiddeld in Etten-Leur. Uit de Burgerpeiling blijkt wel dat een aantal overlastzaken in Hooghuis relatief vaak voorkomen. Dit zijn overlast van groepen jongeren, geweldpleging en vernieling van en aan auto's. Datzelfde geldt ook voor fietsendiefstal en diefstal uit auto's. Verder voelen bewoners van Hooghuis zich relatief vaker op onveilige plekken waar jongeren rondhangen.

Op het gebied van verkeer moeten volgens de bewoners het volgende met prioriteit worden aangepakt: het overtreden van de snelheid, parkeeroverlast van auto's, gevaarlijke verkeerssituaties en onoverzichtelijke kruispunten. Verder vinden bewoners dat in hun woonomgeving overlast door kuilen / plassen op / in de stoep, hondendrollen en rommel op straat met voorrang aangepakt moeten worden.

Ook noemen bewoners van Hooghuis zelf een aantal aandachtspunten in de Burgerpeiling 2007. Buiten de zaken die al genoemd zijn, willen de bewoners van Hooghuis meer politie op straat. Dit om diverse overlastzaken aan te pakken en de regels na te leven (bijvoorbeeld meer boetes uitschrijven bij foutparkeren, verkeerssnelheid). Ook moet de politie sneller reageren op voorvallen. Kortom, een meer zichtbare, effectieve en bereikbare politie is gewenst door de bewoners. Verder is het verbeteren van de groenkwaliteit in het park in de wijk, parkeerplaatsen en de wens voor een bromfietsvrij fietspad vaak genoemd.

Oordeel over de buurt

Opvallend is dat meer mensen vinden dat de buurt achteruit is gegaan (43%) dan vooruit (8%). In vergelijking met Banakkers vinden relatief meer mensen in Hooghuis dat de buurt achteruit is gegaan. De 55 plussers vinden vaker dat de buurt achteruit is gegaan dan de 55-minners.

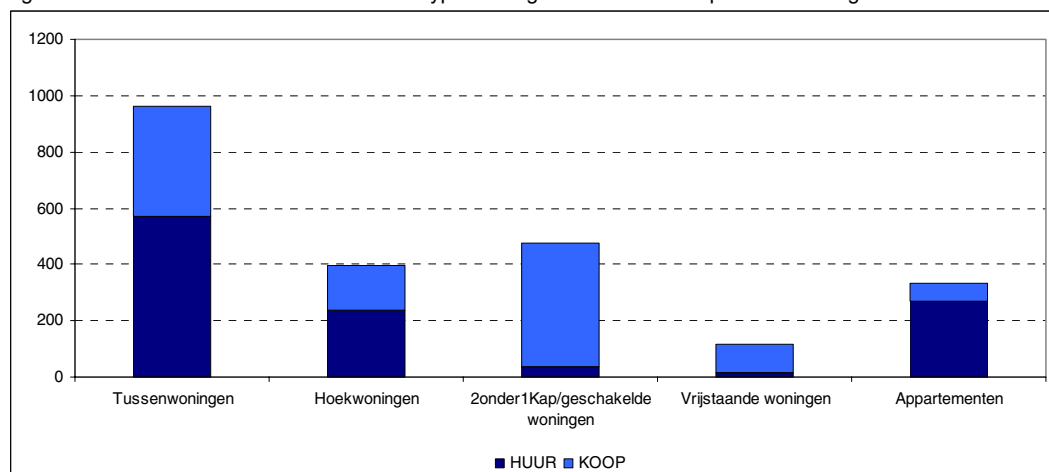
4. Wonen in Hooghuis

In totaal staan er in de wijk Hooghuis 2.284 woningen. Veertig procent hiervan is een tussenwoning. Het grootste deel hiervan valt in de sociale huursector, die veertig procent van het totaal aantal woningen beslaat. Dit komt overeen met de verdeling huur-koop in de hele gemeente.

Uit het gesprek met de wijkvereniging:

- In de wijk staan te weinig woningen voor senioren en juist veel voor jongeren. Ook is het voor zowel jong als oud lastig om een wooncarrière in de wijk te maken, daarom moet er meer variatie in woningtypen komen. Mensen stromen dan door naar een andere woning en dit biedt weer kansen voor anderen.
- Vaak worden eengezinshuurwoningen nu gekozen door alleenstaanden.

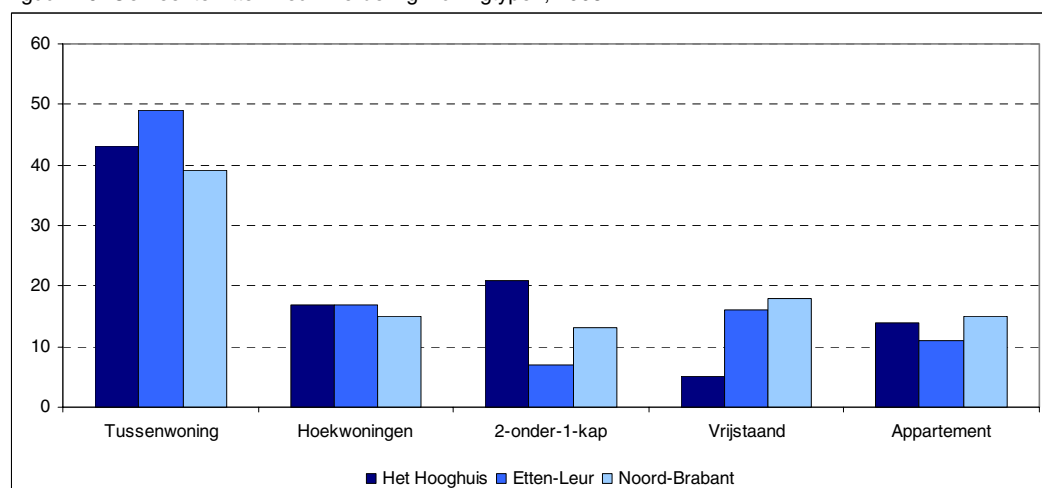
Figuur 1.8: Gemeente Etten-Leur. Aantal en type woningen in huur- en koopsector in Hooghuis

Bron: Gemeente Etten-Leur.

Hoe is de verdeling van typen woningen in Hooghuis nu ten opzichte van heel Etten-Leur? Om hier een goed beeld van te krijgen is in het volgende figuur een vergelijking gemaakt met Etten-Leur en ook met de provincie Noord-Brabant.

Figuur 1.9: Gemeente Etten-Leur. Verdeling woningtypen, 2008

Bron: WEL, CBS en gemeente Etten-Leur .

Tabel 1.5. Gemeente Etten-Leur. WOZ-waarde Hooghuis (Waardepeildatum taxatie 1-1-2005)

Hooghuis	€198.000
Etten-Leur	€227.000
Noord-Brabant	€245.000

Bron: CBS en WEL.

Het percentage 2-onder-1-kap woningen is in Hooghuis beduidend hoger dan in Etten-Leur en Noord-Brabant. Dit beeld is echter wel vertroebeld, omdat de gegevens afkomstig zijn van verschillende bronnen. De gegevens van Hooghuis komen van de gemeente en die van de gemeente Etten-Leur en de provincie van het CBS. Het CBS telt de geschakelde woningen mee met de tussenwoningen, terwijl de gemeente deze rekent bij de 2-onder-1 kap woningen. Dit kan ervoor zorgen dat het aantal 2-onder-1 kap woningen in Hooghuis groter is dan elders.

- Het percentage hoekwoningen is in Hooghuis gelijk aan dat in de gehele gemeente Etten-Leur. Beide percentages liggen hoger dan het provinciale gemiddelde.
- In Hooghuis staan, in vergelijking met de andere gebieden, minder vrijstaande woningen. Dit percentage is ongeveer een derde deel van de percentages in Etten-Leur en Noord-Brabant.
- Het aantal appartementen in Hooghuis is te vergelijken met het aantal appartementen in Noord-Brabant. Het percentage ligt echter hoger dan dat van de gehele gemeente Etten-Leur.
- De gemiddelde WOZ-waarde in Hooghuis is beduidend lager dan zowel het gemiddelde van Etten-Leur en Noord-Brabant. Gemiddeld is deze waarde in Hooghuis ongeveer €20.000 lager dan in de gehele gemeente Etten-Leur.

Grote tevredenheid met de woning, vooral bij huiseigenaren

De grote meerderheid van de respondenten is (zeer) tevreden met de huidige woning. Dit zijn bijna alle mensen met een koopwoning (97%) en de grote meerderheid van mensen met een huurwoning van WEL (81%).

Tabel 1.6: Gemeente Etten-Leur: Tevredenheid met de huidige woning

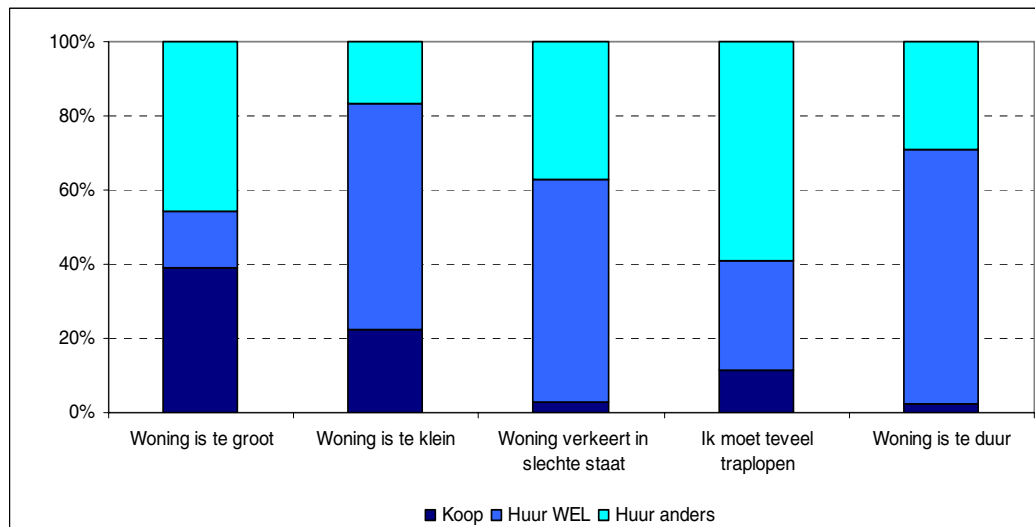
	Koopwoning	Huurwoning WEL	Huurwoning anders	Totaal
(Zeer) tevreden	97%	79%	81%	87%
Niet tevreden / niet ontevreden	2%	15%	15%	9%
(Zeer) ontevreden	1%	6%	4%	4%

Bron: Bewonersenquête Hooghuis, 2009.

Knelpunten met huidige woning: verschil in huur en koop

Opvallend is dat veel kopers aangeven dat een knelpunt van de huidige woning is, dat deze te groot is. Huurders geven juist het tegendeel aan (te kleine woning). Dit heeft ook te maken met de leeftijd van de respondenten. Er wonen relatief veel ouderen in een koopwoning, zij zijn vaker op zoek naar een kleinere woning. In de huurwoningen wonen juist relatief veel jongere huishoudens, op zoek zijn naar een ruimere woning. Ook speelt natuurlijk mee dat huurwoningen over het algemeen minder ruim zijn dan koopwoningen. Huurders gaven vaker knelpunten aan dan mensen in een eigen woning. Het gaat bij huurders dan vooral om te hoge huur en de staat van hun woning.

Figuur 1.10: Gemeente Etten-Leur: Knelpunten van de huidige woning naar huur / koop

Bron: Bewonersenquête Hooghuis, 2009.

In de categorie anders vallen onder andere isolatie van de woning (geluid en warmte), een te kleine of te grote tuin, burenoverlast en een te kleine berging.

Verhuisgeneigdheid laag

In de enquête konden de bewoners aangeven of ze van plan zijn om binnen 5 jaar te verhuizen. Uit onze ervaringen met woningmarktonderzoek blijkt vaak dat 20-25% van de respondenten dit van plan is. Deze zogenaamde verhuisgeneigdheid is in Hooghuis relatief laag: 18% wil, al dan niet binnen de wijk zelf verhuizen. Kennelijk hebben veel bewoners het naar hun zin in Hooghuis.

Alleenstaanden en 2 persoonshuishoudens zijn in Hooghuis relatief meer verhuisgeneigd (beiden 23%) dan gezinnen (11%). Waarschijnlijk komt dit doordat deze laatste groep minder mobiel is, vergeleken met de twee andere groepen.

Van alle verhuisgeneigden wil 58% in Hooghuis blijven, 12% wil in Etten-Leur blijven en 6% wil uit de gemeente. Het centrum is daarbij de meest populaire wijk in Etten-Leur.

Tabel 1.7: Gemeente Etten-Leur: Verhuisgeneigdheid naar huishoudens

	1 persoons h.h.	2 persoons h.h.	Gezinnen	Totaal
Ja, binnen Hooghuis	3%	7%	3%	4%
Ja, in Etten-Leur	11%	12%	3%	8%
Ja, buiten Etten-Leur	9%	4%	5%	6%
Nee	49%	52%	68%	58%
Geen antwoord	28%	25%	21%	24%

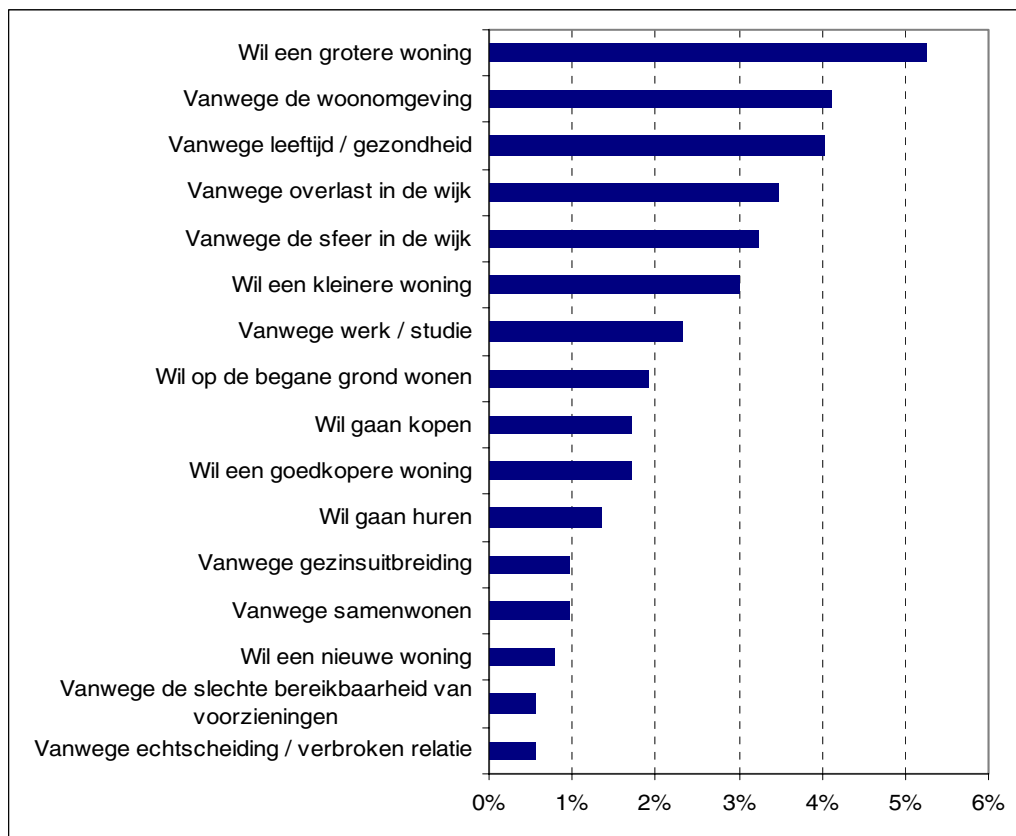
Bron: Bewonersenquête Hooghuis, 2009.

Verhuisredenen: grotere woning

Aan de verhuisgeneigden is gevraagd wat de redenen zijn om te verhuizen. Hierbij blijken de redenen die te maken hebben met de buurt en de woonomgeving het belangrijkste. Gevolgd door redenen die te maken hebben met de woning zelf. Tenslotte volgen redenen die te maken hebben met de persoonlijke situatie zoals gezinsuitbreiding, samenwonen, werk/studie etc.

Op 1 staat de wens voor een grotere woning, op 6 staat juist de wens naar een kleinere woning. De woonomgeving staat op nummer 2 en ook de overlast en de sfeer in de wijk scoren hoog. Het is opvallend dat deze aspecten die te maken hebben met de wijk vaak worden genoemd.

Figuur 1.11: Gemeente Etten-Leur: Verhuisredenen van mensen die willen verhuizen

Bron: Bewonersenquête Hooghuis 2009.

Naast deze knelpunten hebben de respondenten nog diverse andere dingen aangegeven. Dit varieert van dichterbij de familie willen wonen en naar een andere plaats willen verhuizen tot een de behoefte aan meer (kindvriendelijk) groen in de wijk.

Mix aan woningtypen gewenst

Meer dan een kwart van de verhuiscandidate (29%) wenst een eengezinswoning in een rij of een hoek, 17% een 2-onder-1 kap of een halfvrijstaande woning en 9% een vrijstaande woning. De vrijstaande woningen zijn minder gewild. Waarschijnlijk speelt het prijsniveau daarin een rol.

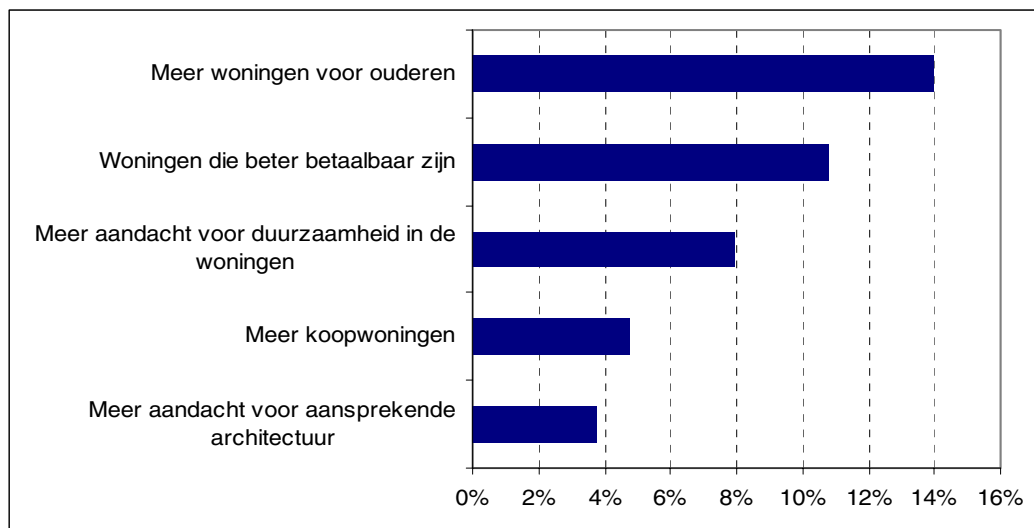
Verder is het opvallend dat bijna een kwart (23%) van de verhuiscandidate een seniorenwoning wenst. Ook de categorie appartementen met lift scoort hoog (19%). Waarschijnlijk is er in Hooghuis een tekort aan woningen die geschikt zijn voor senioren.

Men zoekt vooral een huurwoning met een huur tot € 535 (74%), 17% wil ook wel een huur betalen tot € 632. Verder zoekt bijna de helft (46%) van de kopers naar een woning met een prijs tot € 250.000. Terwijl 29% van deze groep respondenten zoekt in de prijsklasse tussen de € 250.000 en € 400.000.

Meer woningen voor ouderen

In de enquête konden bewoners aangeven wat hun belangrijkste wens voor de toekomst met betrekking tot de woningvoorraad in Hooghuis is. Hieruit blijkt dat bewoners vooral woningen voor ouderen (14%), betaalbare woningen (11%) en meer aandacht voor duurzaamheid in woningen (8%) wensen.

Figuur 1.12: Gemeente Etten-Leur. Belangrijkste toekomstige wens voor de woningvoorraad

Bron: Bewonersenquête Hooghuis, 2009.

Plek voor woningen met zorg

Met de stelling 'in Hooghuis zouden meer woningen met zorg voor ouderen moeten komen, is 43% van de respondenten het (zeer) mee eens en 10% het (zeer) mee oneens.

Van degenen die het eens zijn met de stelling vindt een deel dat deze woningen centraal in de wijk moeten komen in de buurt van de winkels of in de buurt van het park. Een andere groep vindt dat er woningen geschikt gemaakt moeten worden voor senioren, omdat de wijk al volgebouwd is.

Aanpassingen aan woning

Van het totaal aantal respondenten overweegt 12% om hun woning aan te passen. 7% overweegt dit binnen tien jaar te doen en 5% na deze periode. Deze respondenten overwegen maatregelen als: het plaatsen van een traplift, een aangepaste badkamer, wonen / slapen / sanitair gelijkvloers maken. Voor een meerderheid van de respondenten is het aanpassen van hun woning niet aan de orde en een klein deel (9%) heeft de woning al aangepast.

5. Voorzieningen in Hooghuis

In deze paragraaf gaan we in op de voorzieningen in Hooghuis. Welke voorzieningen zijn er nu in de wijk en welke zijn gewenst?

Huidige voorzieningen

Op de onderstaande kaart staan de belangrijkste voorzieningen in Hooghuis:

Figuur 1.13: Gemeente Etten-Leur: Belangrijke voorzieningen in Hooghuis

Bron: Google Maps, bewerking Companen.

Het gaat dan om de volgende voorzieningen:

- wijkcentrum de Vogelaar
- een dagactiviteitencentrum voor mensen met een lichamelijke handicap (Centrum-Oost)
- drie basisscholen: christelijk, openbaar, katholiek
- een supermarkt
- snackbar
- kapper
- hangplek voor jongeren
- het park
- polikliniek Etten-Leur aan het Schoonhout

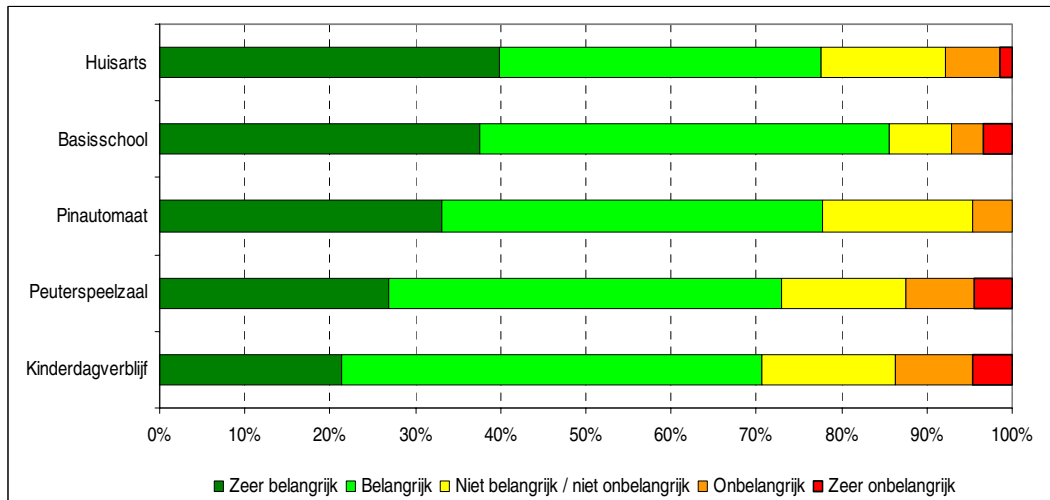
Uit het gesprek met de wijkvereniging:

- Omdat de voorzieningen in Hooghuis niet op een plek geconcentreerd zijn, ontmoeten mensen elkaar niet vaak.
- In het park is niets te doen, daarom wordt er weinig gebruik van gemaakt. Het is niet zo dat het er slecht verlicht is of onveilig. Wel is er een hangplek voor jongeren die erg vies is. Daar zou ik zelf ook niet naar toe gaan.

Belangrijke voorzieningen in Hooghuis

Bewoners konden in de enquête aangeven welke voorzieningen zij belangrijk vinden om in hun wijk te hebben. In de volgende figuur laten we daarvan de top vijf zien. Voorzieningen die te maken hebben met kinderen (basisschool, kinderdagverblijf en peuterspeelzaal) scoren hoog. Dit past natuurlijk bij de samenstelling van de wijk. Verder vinden bewoners een huisarts en een pinautomaat in de wijk belangrijk.

Figuur 1.14: Gemeente Etten-Leur: Top vijf belangrijke voorzieningen in Hooghuis

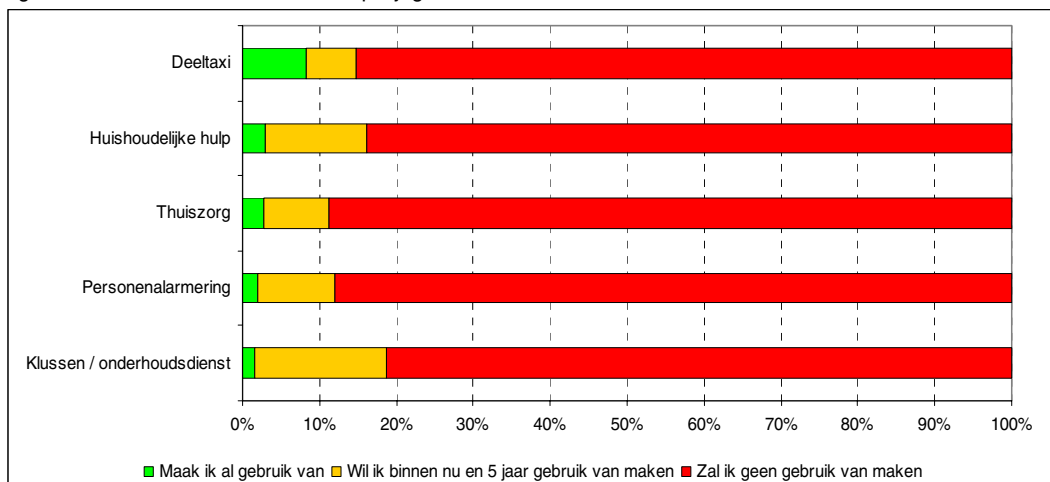

Bron: Bewonersenquête Hooghuis 2009.

Klussen- en onderhoudsdienst en huishoudelijke hulp gewenst

Bewoners konden aangeven welke voorzieningen en diensten gewenst zijn en waarvan men al gebruik maakt. Hieronder tonen we de top vijf van gewenste diensten. Op dit moment wordt er vooral gebruik gemaakt van de deeltaxi, terwijl de klussen- en onderhoudsdienst en de huishoudelijke hulp in de komende vijf jaar gewenst zijn.

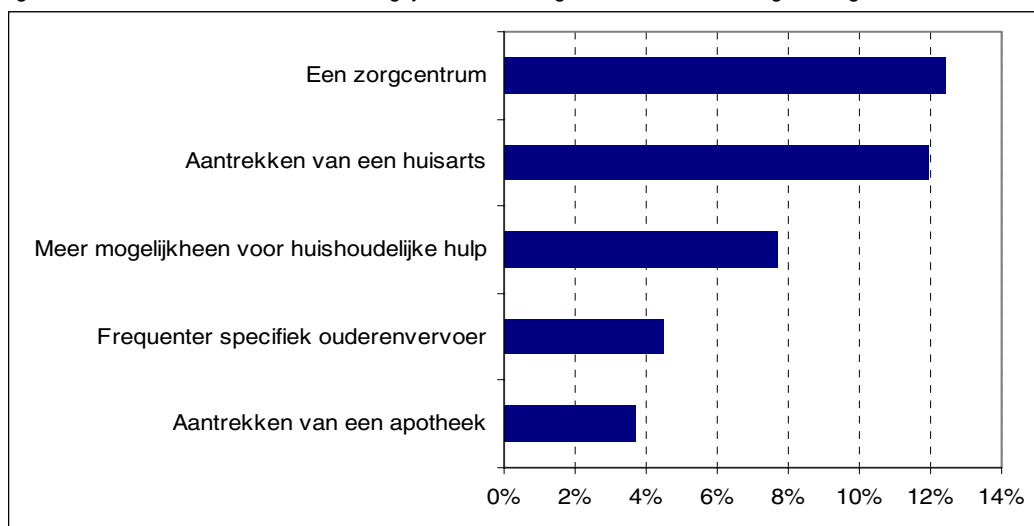
Figuur 1.15: Gemeente Etten-Leur. Top vijf gebruik/wens van diensten

Bron: Bewonersenquête Hooghuis, 2009.

Wanneer we verder inzoomen op de belangrijkste wens van de bewoners naar wonen, zorg en dienstverleningen in de toekomst dan staat een zorgcentrum op nummer een, direct gevolgd door het aantrekken van een huisarts.

Figuur 1.16: Gemeente Etten-Leur: Belangrijkste toekomstige wens dienstverlening en zorg

Bron: Bewonersenquête Hooghuis, 2009.

Activiteiten in de wijk

Van het totale aantal respondenten neemt de meerderheid nooit deel aan activiteiten in de wijk. Opvallend is dat bij de 55-plussers vaker het geval is. Meest genoemde redenen om niet aan activiteiten mee te doen zijn 'geen behoefte aan' en 'geen tijd voor'.

De respondenten die gebruik maken van activiteiten in de wijk doen dit vooral op het gebied van sport. Dit is 1 op de 13 huishoudens.

Tabel 1.8: Gemeente Etten-Leur: Deelname aan activiteiten in Hooghuis

	< 55	> 55	Totaal
Nooit	81%	85%	82%
Minder dan 1 keer per maand	15%	5%	12%
Meer dan 1 keer per maand	2%	5%	3%
Weet niet	2%	5%	3%

Bron: Bewonersenquête Hooghuis 2009.

Als we kijken naar wijkgebouw de Vogelaar valt op dat 25%, van de groep mensen die deelneemt aan activiteiten in de wijk, daar wel eens komt. Er zit niet veel verschil tussen mensen jonger dan 55 jaar en 55-plussers. Dat is opvallend, omdat dergelijke wijkvoorzieningen vaak veel door ouderen bezocht worden. Redenen waarom wijkbewoners niet deelnemen aan activiteiten in de Vogelaar zijn dat de bewoners geen behoefte hebben aan activiteiten, niet weten welke activiteiten er zijn of er geen tijd voor hebben.

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
Oudraad		Oeconomisch Inloopocht 9.30 tot 12.00		Donderdag Integratiecursus 9.00-12.30u			
Middag		Carroussel voor kinderen (teken, creaties, spuren) 15.30 tot 17.00	Inloopocht voor kinderen 13.00 tot 17.00u	Inloopocht voor kinderen 14.00 tot 16.00u	16.00u tot 17.00u		16.00u tot 18.00u
Avond	Slankclub 18.30-20.00u	Middenwerk 18.30-20.30u	Volleybalgroep 22.00u	Kaartavond Start 19.30u		Kinderloop 18.30 tot 21.00u	

Dikgedrukte activiteiten vinden wekelijks plaats overige activiteiten een keer in de maand / 6 weken

Vragen?
Loop het wijkgebouw binnen en vraag naar Frans Bergmans of bel naar 076-5018185

Aanbod activiteiten voldoende

Veel bewoners vinden dat er geen activiteiten in de wijk ontbreken. Maar liefst 92% van de respondenten heeft geen behoefte aan nieuwe activiteiten, 8% wel. Kennelijk vindt het overgrote deel in Hooghuis het aanbod voldoende.

Er is specifiek doorgevraagd naar de belangrijkste wens voor de toekomst op het gebied van activiteiten. Alle respondenten hebben deze vraag beantwoord. Van de bewoners wenst 23% meer activiteiten voor jongeren, op afstand gevolgd door meer mogelijkheden voor sport (8%) en meer activiteiten voor ouderen en culturele activiteiten (beide 6%).

Meer activiteiten voor jongeren gewenst

Ook hebben we gevraagd of er voldoende activiteiten voor jongeren zijn in Hooghuis. Niet alleen jongeren zelf willen meer activiteiten, ook de ouderen geven aan dat hier meer aandacht voor moet komen.

Van de respondenten die jonger zijn dan 55 jaar geeft ongeveer een vijfde aan dat er in de wijk niet voldoende te doen is voor jongeren. Dit ligt hoger dan bij de 55-plussers. Waarschijnlijk komt dit, omdat in de groep jonger dan 55 jaar ook gezinnen zitten met (thuiswonende) kinderen die te maken hebben met (een gebrek aan) activiteiten voor jongeren.

De respondenten wensen voor jongeren vooral een eigen plek in de wijk waar zij kunnen hangen. Dit kan een overdekt zijn, maar dat hoeft niet. De huidige hangplek in het park voldoet niet, vooral omdat het er vies is. Enkelen noemen daarbij het buurthuis als geschikte plek. Daarnaast wensen de bewoners activiteiten op het gebied van sport en spel.

Sport en recreatie

In de wijk Hooghuis zelf, zijn de mogelijkheden om te sporten beperkt. De enige voorziening op dit gebied is sportschool Sankaku. Wel zijn er in de directe omgeving van Hooghuis sportvoorzieningen beschikbaar. Het gaat dan onder andere om tennispark De Vijf Huizen en sportcentrum Trivium. Voor andere sportvoorzieningen en –verenigingen moeten de bewoners gemeentebreed op zoek.

Verkeer en parkeren

Hooghuis is goed bereikbaar vanaf de snelweg, dit komt door de gunstige ligging tussen de afrit van de A58 en het centrum van Etten-Leur. Wel is er sprake van parkeerproblematiek in de wijk. Veel woningen hebben geen eigen parkeerplaats, waardoor de bewoners hun auto op straat moeten parkeren. Verder levert de aanwezigheid van een supermarkt parkeeroverlast op in de buurt van deze winkel. Het percentage inwoners van Hooghuis dat van mening is dat er voldoende parkeergelegenheid is in hun wijk, ligt dan ook lager dan het gemiddelde van Etten-Leur.

Tabel 1.9: Gemeente Etten-Leur. Percentage dat auto in eigen straat of op eigen terrein parkeert

	In eigen straat	Op eigen terrein	Voldoende parkeergelegenheid
Etten-Leur	47%	44%	55%
Hooghuis	62%	27%	43%

Bron: Enquête burgerparticipatie en parkeren.

In de wijk is een netwerk aangelegd voor fietsers en voetgangers. Dit netwerk is autovrij.

Uit het gesprek met de wijkvereniging:

- De Nachtegaal is niet geschikt als ontsluitingsweg voor de hele wijk.
- Het stratenplan is onoverzichtelijk. Veel mensen kunnen in Hooghuis de weg niet vinden. De oplossing ligt mogelijk in het weghalen of juist plaatsen van drempels en / of obstakels en zorgen voor een aantal herkenningpunten (landmarks).
- Er zit geen logica in de straatnamen. Ook zijn de naamborden niet in alle gevallen goed zichtbaar.
- Er is een goed fietspadenplan uitgevoerd in de wijk.
- Er zijn te weinig parkeerplaatsen per woning.

Het park in de wijk

Centraal in Hooghuis ligt een park met daarin een aantal basisscholen en wijkgebouw de Vogelaar. In de enquête is aan de bewoners gevraagd of zij ideeën hebben om het park levendiger en gebruiksvriendelijker te maken. Uit de antwoorden hierop komt naar voren dat het park zeker behouden moet worden, omdat er te weinig groen in de wijk is. Wel laat het onderhoud en de inrichting van het park te wensen over. Het gaat dan bijvoorbeeld om het herstellen van een kunstwerk dat in de groenstrook bij de school staat, het aanbrengen van meer verlichting en de wens om een vijver in het park aan te leggen.

Ook noemen de respondenten dat het park nog meer als een ontmoetingsplek in de wijk kan fungeren. Het plaatsen van bankjes, een terras en meer speelgelegenheid voor kinderen zijn volgens de bewoners manieren om dit voor elkaar te krijgen. Ook is het oprichten van een kinderboerderij genoemd.

Bijlage 2: Weging van de enquêteresultaten

Weging

Voordat met de daadwerkelijke analyse van de gegevens uit de enquête is gestart, hebben we gekeken of de kernvariabelen leeftijdsopbouw en verhouding huur- en koopwoningen van de respondenten overeen komt met de werkelijke situatie in de wijk. Door de uitkomsten van de enquête te wegen, hebben we ervoor gezorgd dat de gegevens in het analysebestand overeen komen met de werkelijke verhoudingen in de wijk. Dit is gedaan door de enquête uitkomsten op te hogen met een weegfactor. Deze weging voorkomt selectiviteit in de uitkomsten.

In onderstaande tabel is aan de hand van twee de kernvariabelen de werkelijke situatie afgezet tegen de situatie van de respondenten. Bij de variabele huur / koop komt de respons niet overeen met de werkelijkheid. Dit hebben we opgelost door gebruik te maken van een ophoogfactor.

Tabel 2B.1: Gemeente Etten-Leur. Responsverantwoording Hooghuis

<i>Leeftijdscategorie</i>	Respons op enquête		Werkelijke situatie	
	absoluut	perc.	absoluut	perc.
0-54 jaar	239	71%	1.576	71%
55 jaar e.o.	97	29%	659	29%
<i>Huur/koopverhouding</i>				
Huur	87	26%	1.127	49%
Koop	245	73%	1.157	51%

Bron: Bewonersenquête Hooghuis 2009

Meer dan de helft van de respondenten woont al lang in Hooghuis. Van het totaal aantal respondenten woont 61% al meer dan 10 jaar, 15% zes tot en met 10 jaar en 24% nul tot en met 5 jaar.

Bijlage 3: Vragenlijst Etten-Leur, bewoners Het Hooghuis

Bij telefonische enquête:

Goeden avond, u spreekt met Ik bel u namens de gemeente Etten-Leur, Woonstichting Etten-Leur en de wijkvereniging in oprichting Het Hooghuis over uw wensen voor uw wijk Het Hooghuis. Zij willen samen met de bewoners een Wijk Ontwikkelings Plan maken. Heeft u nu tijd om een aantal vragen te beantwoorden? (hoofdbewoner of partner) Het beantwoorden van de vragenlijst duurt ongeveer tien minuten.

Inleiding

We beginnen met een aantal algemene vragen.

1. **Wat is uw geslacht?** *(alleen voor de internetenquête, bij tel. vragenlijst: enquêteur noteert het geslacht)*
 1. Man
 2. Vrouw

2. **Wat is uw geboortjaar?**

3. **Hoe is uw huishouden samengesteld?**
 1. Alleenstaand
 2. Tweepersoonshuishouden (samenwonend/ echtpaar zonder kinderen)
 3. Gezin met kind(eren)
 4. Alleenstaande ouder met kind(eren)
 5. Overig

Welzijn

Dan volgen nu enkele vragen over (welzijns)activiteiten in Het Hooghuis.

- 4a. **Hoe vaak neemt u deel aan activiteiten in uw wijk? (bijvoorbeeld culturele activiteiten, sportactiviteiten, etc.)**
 1. Nooit (ga naar 4b)
 2. Minder dan 1 keer per maand (ga naar 5)
 3. 1 tot 3 keer per maand (ga naar 5)
 4. 1 keer per week (ga naar 5)
 5. meerdere keren per week (ga naar 5)
 6. Dagelijks (ga naar 5)
 7. Weet niet (ga naar 8a)

- 4b. **Waarom neemt u geen deel aan activiteiten in uw wijk? (U kunt meerdere antwoorden geven)**
 1. Ik weet niet welke activiteiten er zijn (ga naar 8a)
 2. Ik heb daar geen tijd voor (ga naar 8a)
 3. Ik heb daar geen behoefte aan (ga naar 8a)
 4. De activiteiten sluiten niet aan bij waar ik behoefte aan heb (ga naar 8a)
 5. De activiteiten zijn te duur (ga naar 8a)
 6. Anders, namelijk (ga naar 8a)
 7. Weet niet (ga naar 8a)

5. **Aan welke activiteiten in uw wijk neemt u deel? (U kunt meerdere antwoorden geven)**
 1. Sportactiviteiten
 2. Activiteiten voor jongeren georganiseerd door Surplus
 3. Activiteiten voor ouderen georganiseerd door Surplus
 4. Anders, namelijk.....
 5. Weet niet

- 6. Neemt u wel eens deel aan activiteiten in wijkgebouw de Vogelaar?**
1. Ja, namelijk..... (ga naar 8a)
 2. Nee (ga naar 7)
- 7. Waarom neemt u geen deel aan activiteiten die worden aangeboden in wijkgebouw de Vogelaar? (U kunt meerdere antwoorden geven)**
1. Ik weet niet welke activiteiten er zijn
 2. Ik heb daar geen tijd voor
 3. Ik heb daar geen behoefte aan
 4. De activiteiten sluiten niet aan bij waar ik behoefte aan heb
 5. De activiteiten zijn te duur.
 6. Anders, namelijk.....
 7. Weet niet
- 8a. Wilt u zelf meehelpen bij het organiseren van activiteiten in het wijkgebouw de Vogelaar?**
1. Ja, men mag contact met mij opnemen (ga naar 8b)
 2. Nee, daar heb ik geen behoefte aan (ga naar 9)
 3. ik help al mee met het organiseren van activiteiten in de Vogelaar (ga naar 9)
 4. Weet niet (ga naar 9)
- 8b. Gegevens:**
- Naam:
 Straat en huisnummer
 Postcode
 Woonplaats
 Telefoonnummer
 Emailadres
- 9. Zijn er activiteiten waar u behoefte aan heeft die nu ontbreken in de wijk?**
1. Ja, namelijk.....
 2. nee
- 10. Vindt u dat er in uw wijk voldoende te doen is voor jongeren (12 tot en met 18 jaar)?**
1. ja (ga naar 12)
 2. nee (ga naar 11)
 3. weet niet (ga naar 12)
- 11. Welke activiteiten en voorzieningen voor jongeren zouden er volgens u in Het Hooghuis moeten komen?**
-
-

Dienstverlening in de wijk

Dan volgen nu enkele vragen over diensten in Het Hooghuis.

12. Van welke onderstaande diensten maakt u momenteel gebruik of wilt u binnen nu en 5 jaar gebruik van gaan maken?

	Maak ik al gebruik van	Ga ik binnen nu en 5 jaar gebruik van maken	Zal ik geen gebruik van maken
Thuiszorg of zorg aan huis	☐	☐	☐
Klussen/onderhoudsdienst	☐	☐	☐
Boodschappendienst	☐	☐	☐
Huishoudelijke hulp	☐	☐	☐
Deeltaxi	☐	☐	☐
Personenalarmering	☐	☐	☐
Maaltijdvoorziening	☐	☐	☐
Kinderdagverblijf	☐	☐	☐
Andere voorzieningen, namelijk...	☐	☐	☐

13. Wilt u van de onderstaande voorzieningen aangeven hoe belangrijk of onbelangrijk u het vindt dat zij in Het Hooghuis aanwezig zijn?

	zeer belangrijk	Belangrijk	Niet belangrijk/ niet onbelangrijk	Onbelangrijk	zeer onbelangrijk	Geen antwoord
Huisarts	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fysiotherapeut	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Thuiszorg	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zorgcentrum/dienstencentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wijkcentrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tandarts	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Peuterspeelzaal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kinderdagverblijf	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Basisschool	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pinautomaat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders, namelijk...	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Dan volgt nu nog een stelling. In hoeverre bent u het hier mee eens of oneens:
Stelling: in Het Hooghuis zouden meer woningen met zorg voor ouderen moeten komen.

1. Zeer mee eens (ga naar 15)
2. Mee eens (ga naar 15)
3. Niet mee eens/niet mee oneens (ga naar 16)
4. Mee oneens (ga naar 16)
5. Zeer mee oneens (ga naar 16)
6. Weet niet (ga naar 16)

15. Wat is daar volgens u de meest geschikte plek voor?

.....
.....

Wonen / woonomgeving

Dan volgen nu enkele vragen over uw woning en uw woonomgeving

- 16. Woont u zelfstandig?**
1. Ja (ga naar 17)
 2. Nee (ga naar 22)
 3. Weet niet / geen antwoord (ga naar 22)
- 17. Woont u in een huur- of koopwoning?**
1. Koopwoning
 2. Huurwoning van Woonstichting Etten-Leur
 3. Huurwoning van een andere verhuurder, namelijk.....
- 18. In welk type woning woont u momenteel?**
1. Eengezinswoning in een rij (tussenwoning of hoekwoning)
 2. 2-onder-1-kap / half-vrijstaand
 3. Vrijstaande woning
 4. Appartement met lift
 5. appartement zonder lift
 5. Bejaardenwoning / seniorenwoning (55+)
 6. Anders, namelijk.....
- 19. Hoe tevreden of ontevreden bent u in het algemeen met uw huidige woning?**
1. Zeer tevreden
 2. Tevreden
 3. Niet tevreden / niet ontevreden
 4. Ontevreden
 5. Zeer ontevreden
- 20. Welke knelpunten ervaart u met betrekking tot uw woning?**
U kunt meerdere antwoorden geven (maximaal 3)
1. Woning is te groot
 2. Woning is te klein
 3. Woning verkeert in slechte staat: is slecht onderhouden
 4. Ik moet te veel traplopen in de woning
 5. Woning is te duur
 6. Anders, namelijk.....
 7. Geen knelpunten
 8. Weet niet
- 21. Overweegt u uw woning aan te (laten) passen, zodat u er langer zelfstandig kunt blijven wonen?**
1. Ja, aanpassen binnen 5 jaar, namelijk
 2. Ja, aanpassen binnen 6-10 jaar, namelijk.....
 3. Ja, aanpassen over meer dan 10 jaar, namelijk
 4. Nee, dat ga ik niet doen
 5. Nee, mijn woning is al aangepast
 6. weet niet
- 22. Hoe lang woont u al in Het Hooghuis?**
1. Minder dan een jaar
 2. Eén tot en met vijf jaar
 3. Zes tot en met tien jaar
 4. Meer dan tien jaar
 5. weet niet

23a. Heeft u plannen om binnen 5 jaar te verhuizen?

1. Ja, binnen Het Hooghuis (ga naar 24)
2. Ja, In Etten-Leur maar niet in Het Hooghuis (ga naar 23b)
3. Ja, buiten Etten-Leur (ga naar 24)
4. Nee (ga naar (ga naar 29)
5. geen antwoord (ga naar 29)

23b. In welke andere wijk van Etten-Leur wilt u dan wonen?

- Centrum
- Grauwe Polder
- Het Hooghuis
- Grient
- Sanderbanken
- Baai
- Noord
- De Keen
- Hoge Neerstraat
- Buitengebied
- Attelaken
- Schoenmakershoek
- Anders, namelijk
- Geen voorkeur

24. Waarom wilt u verhuizen? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- 1) Wil een grotere woning
- 2) Wil een kleinere woning
- 3) Wil een nieuwe woning
- 4) Wil een goedkopere woning
- 5) Wil op de begane grond wonen (eengezinswoning)
- 6) Vanwege de sfeer in de wijk
- 7) Vanwege de woonomgeving
- 8) Vanwege de overlast in de wijk
- 9) Wil gaan huren
- 10) Wil gaan kopen
- 11) Vanwege werk / studie
- 12) Vanwege samenwonen / huwelijk
- 13) Vanwege gezinsuitbreiding
- 14) Vanwege echtscheiding / verbroken relatie
- 15) Wil dichterbij kinderen wonen
- 16) Vanwege leeftijd / gezondheid
- 17) Vanwege de slechte bereikbaarheid van voorzieningen
- 18) Anders, namelijk:
- 19) Weet niet / geen antwoord

25. Wilt u naar een huur- of koopwoning?

1. Huurwoning van Woonstichting Etten-Leur (ga naar 26, daarna 27 overslaan)
2. Huurwoning van een andere verhuurder, namelijk..... (ga naar 26, daarna 27 overslaan)
3. Koopwoning (ga naar 27)
4. Geen voorkeur (ga naar 26 en daarna 27)

26. Hoeveel wilt u aan kale huur betalen? Kale huur is de huurprijs zonder gas, water en elektra, zonder servicekosten en zonder eventuele huurtoeslag. (ga naar 28)

- 1) Tot €349
- 2) €349 tot €500
- 3) €500 tot €535
- 4) €535 tot €632
- 5) Meer dan €800
- 6) Weet niet / geen antwoord

- 27. In welke prijsklasse zoekt u een koopwoning**
- 1) Tot €125.000
 - 2) €125.000 tot €175.000
 - 3) €175.000 tot €250.000
 - 4) €250.000 tot €300.000
 - 5) €300.000 tot €400.000
 - 6) €400.000 tot €500.000
 - 7) €500.000 of meer
 - 8) Weet niet / geen antwoord
- 28. Naar welk type woning zou u willen verhuizen?**
1. Eengezinswoning in een rij (tussenwoning of hoekwoning)
 2. 2-onder-1-kap / half-vrijstaand
 3. Vrijstaande woning
 4. Appartement met lift
 5. Appartement zonder lift
 6. Seniorenwoning (55+)
 7. Anders, namelijk.....
 8. geen antwoord
- 29. Hoe tevreden of ontevreden bent u in het algemeen met uw huidige woonomgeving?**
1. Zeer tevreden
 2. Tevreden
 3. Niet tevreden / niet ontevreden
 4. Ontevreden
 5. Zeer ontevreden
 6. Geen antwoord
- 30. Welke knelpunten ervaart u in uw woonomgeving en kunt u aangeven waar dit speelt (meerdere antwoorden mogelijk, maximaal drie)?**
1. Te weinig groen.....
 2. Te weinig speelvoorzieningen.....
 3. Slecht onderhoud van groen.....
 4. Slecht onderhoud van straten, stoepen.....
 5. Te weinig parkeergelegenheid.....
 6. Verkeersoverlast.....
 7. Slechte bereikbaarheid met openbaar vervoer.....
 8. Vandalisme / criminaliteit.....
 9. Te weinig winkelvoorzieningen.....
 10. Anders, namelijk.....
 11. Geen knelpunten
 12. geen antwoord

Leefbaarheid

Dan volgen nu enkele vragen over leefbaarheid in Het Hooghuis

31. Kunt u aangeven of u het eens of oneens bent met de volgende stellingen?

	Ze er mee eens	Mee eens	Niet mee eens / niet mee oneens	Mee oneens	zeer mee oneens	Geen antwoord
De bewoners in Het Hooghuis gaan op een prettige manier met elkaar om	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De bewoners in Het Hooghuis zijn erg betrokken bij de buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel mezelf thuis in Het Hooghuis	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het Hooghuis is een hechte gemeenschap	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben actief betrokken bij Het Hooghuis	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb voldoende sociale contacten in Het Hooghuis	☐	☐	☐	☐	☐	☐

32. Kunt u een rapportcijfer van 1 tot 10 geven voor de sfeer in Het Hooghuis?

1-2-3-4-5-6-7-8-9-10

33. Vindt u dat Het Hooghuis de laatste jaren vooruit of achteruit is gegaan?

1. Vooruit (ga naar 34)
2. Achteruit (ga naar 35)
3. Gelijk gebleven (ga naar 36)
4. weet niet (ga naar 36)

34. Waaruit blijkt dat Het Hooghuis vooruit is gegaan? (ga naar 36)

.....

.....

.....

35. Waaruit blijkt dat Het Hooghuis achteruit is gegaan? (ga naar 36)

.....

.....

.....

Toekomstbeeld

De volgende vragen gaan over Het Hooghuis in de toekomst: wat vindt u belangrijk? U kunt steeds uw belangrijkste wens aangeven.

- 36. Wat is de belangrijkste wens die u heeft voor Het Hooghuis in de toekomst op het gebied van activiteiten? (één antwoord mogelijk)**
1. Meer ontmoetingsruimtes
 2. Meer recreatieve activiteiten, bv kaarten, biljarten
 3. Meer culturele activiteiten, bv. Muziek, tekenen, schilderen, dans
 4. Meer mogelijkheden voor sport, bv zwemmen, yoga
 5. Meer cursussen, namelijk.....
 6. Meer activiteiten voor jongeren
 7. meer activiteiten voor ouderen
 7. Meer uitgaansgelegenheden
 8. Anders, namelijk.....
 9. weet niet
- 37. Wat is de belangrijkste wens die u heeft voor Het Hooghuis in de toekomst op het gebied van dienstverlening en zorg? (één antwoord mogelijk)**
1. Vaker thuiszorg of zorg aan huis
 2. Meer mogelijkheden voor huishoudelijke hulp/boodschappendienst/klussendienst
 3. Frequenter specifiek ouderenvervoer
 4. Aantrekken van een huisarts
 5. Aantrekken van een fysiotherapeut
 6. Een zorgcentrum/dienstencentrum
 7. Aantrekken van een apotheek
 8. Aantrekken van een tandarts
 9. Andere zorgvoorzieningen, namelijk...
 10. Geen antwoord
- 38. Wat is de belangrijkste wens die u heeft voor Het Hooghuis in de toekomst op het gebied van woningen? Kunt u aangeven waar u dit wenselijk vindt? (één antwoord mogelijk)**
1. Meer woningen voor ouderen.....
 2. Meer woningen voor jongeren.....
 3. Meer woningen voor gezinnen.....
 4. Woningen die beter betaalbaar zijn.....
 5. Meer huurwoningen.....
 6. Meer koopwoningen.....
 7. Kleinere woningen.....
 8. Grotere woningen.....
 9. Meer aandacht voor duurzaamheid in de woningen.....
 10. Meer aandacht voor aansprekende architectuur.....
 11. Meer atelierwoningen / woon-werklocaties.....
 12. Anders, namelijk.....
 13. geen antwoord
- 39. Wat is de belangrijkste wens die u heeft voor Het Hooghuis in de toekomst op het gebied van de woonomgeving? Kunt u aangeven waar u dit wenselijk vindt? (één antwoord mogelijk)**
1. Meer groen.....
 2. Meer speelvoorzieningen.....
 3. Beter onderhoud groen.....
 4. Beter onderhoud straten, stoepen.....
 5. Meer parkeergelegenheid.....

- 6. Maatregelen tegen verkeersoverlast.....
- 7. Betere bereikbaarheid met openbaar vervoer.....
- 8. Maatregelen om vandalisme / criminaliteit aan te pakken.....
- 9. Meer winkelvoorzieningen.....
- 10. Een jongerenontmoetingsplek.....
- 11. Een hondenuitlaatplek.....
- 12. Anders, namelijk.....
- 13 geen antwoord

40. Op welke manier(en) kunnen we het park in uw wijk levendiger en gebruiksvriendelijker te maken?

.....

.....

De gemeente Etten-Leur, Woonstichting Etten-Leur en Wijkvereniging in oprichting Het Hooghuis verloten onder de inzenders van de ingevulde enquête vijf cadeaubonnen. Wilt u kans maken hierop, vult u dan hieronder uw naam en adres in (enquêteur: mag ik uw naam en adres noteren?)

Deze gegevens worden afzonderlijk verwerkt en uitsluitend gebruikt voor de verloting van de cadeaubonnen; uw enquêtegegevens blijven dus anoniem.

.....

.....

.....

.....

Heeft u nog suggesties voor ons?

<ruimte om dit in te vullen>

Dit is het einde van de enquête. Hartelijk dank voor uw medewerking.

Bijlage 4: Verslag bewonersavond 2 juni 2009

In maart 2009 is in de wijk Hooghuis een enquête gehouden onder alle bewoners. De uitkomsten hiervan hebben we tijdens de bewonersavond op 2 juni samen met ongeveer 30 wijkbewoners besproken. Bureau Companen leidde deze avond. Ook werd tijdens die bijeenkomst ingezoomd op ervaringen en wensen van bewoners voor de toekomst van Hooghuis.

Kinderen dragen bij aan het Hooghuis

De ontvangst was hartverwarmend. Niet alleen door de heerlijke zelfgemaakte hapjes voor bij de koffie, maar ook door de bijdrage die kinderen van de drie basisscholen die in de wijk staan. Zij kregen de vraag: 'Hoe zie jij jouw wijk nu en in de toekomst?'. Daarmee zijn ze op een creatieve manier aan de slag gegaan. Uiteindelijk is dit een kindermuseum geworden.

Rondleiding door het Hooghuis

Voorafgaand aan de bewonersavond hebben een aantal wijkbewoners en professionals de gemeente en bureau Companen rondgeleid door Hooghuis. Hierbij hebben we zowel mooie als minder mooie plekken in de wijk bekeken. De resultaten van deze zogenaamde schouw zijn direct verwerkt in de presentatie die aan het begin van de avond is gehouden. Verder ging deze presentatie over de uitkomsten van de enquête.

Bijdrage van jongeren

De presentatie werd afgesloten met een filmpje van jongeren uit de wijk. In dit filmpje laten zij, in woord en beeld, zien hoe zij tegen hun wijk aankijken. Het park dat midden in de wijk ligt speelt hierin een grote rol. Actief bezig zijn en samen kunnen optrekken vinden zij belangrijk. Daarom het de wens van jongeren dat er een Cruif Court in het park komt, zodat zij samen kunnen voetballen. Merle Dekker (opbouwwerker in Hooghuis van Surplus) zei na afloop van de film dat zij het met hen ook nog heeft gehad over dat bewoners groepen hangende jongeren niet altijd prettig vinden. Jongeren gaven hierop aan dat zij het prima vinden als andere bewoners hen gewoon aanspreken en een praatje met hen maken.

Samen aan de slag

Na de presentatie gingen de bewoners in groepen van zes tot acht personen aan de slag in een luchtfotoatelier. Hierbij konden ze kiezen uit de volgende thema's:

- Contact en ontmoeting
- Verkeer en parkeren
- Wonen in de wijk
- Trots op de wijk

Elke groep moest voor zijn thema de volgende drie vragen beantwoorden en op de luchtfoto intekenen:

1. Wat zijn de knelpunten?
2. Wat mist u in de wijk?
3. Waar in de wijk is dat precies?
4. Wat zijn mogelijke oplossingen?

In het vervolg van dit verslag zijn de uitkomsten van het luchtfotoatelier per thema verwerkt.

Contact en ontmoeting

- Vooral het park speelt een rol in 'elkaar ontmoeten' en moet om die reden in blijven zoals het nu is. Wel is een voetbalveld met kunstgras (Cruiff Court) in het park gewenst.
- Ook in de Vogelaar kunnen bewoners elkaar ontmoeten. Door meer activiteiten te organiseren, bijvoorbeeld een hobbybeurs of een ontmoetingsavond, zorg je ervoor dat bewoners meer gebruik gaan maken van hun wijkgebouw.
- Een andere plek waar bewoners elkaar ontmoeten zijn speeltuintjes voor kinderen. De speelvoorzieningen zijn echter in een aantal gevallen niet geschikt voor jonge kinderen of zijn aan vervanging toe. Dit geldt voor de speeltoestellen aan het einde van de Zilvermeeuw. Verder is er in de Putter onvoldoende speelruimte voor kinderen. Ook is hier een trapveldje gewenst, eventueel op de huidige groenstrook.
- Hou er rekening mee dat niet iedereen behoefte heeft aan het ontmoeten van nieuwe mensen. Dit geldt vooral voor bewoners die al heel lang in de wijk wonen. Nieuwkomers kunnen op sommige punten wel een zetje in de rug gebruiken.
- Omdat veel mensen een baan hebben, vinden de meeste ontmoetingen vooral in de avonden plaats.
- Op diverse plekken in de wijk moet de gemeente de begroeiing beter snoeien. Op die manier zien bewoners elkaar tenminste.
- Bewoners van de Putter wensen beter onderhoud van het groen en de openbare weg. Verder voelen zij zich soms onveilig in de brandgangen. Dit probleem is op te lossen door hier betere verlichting aan te brengen.
- Kans: breid het voortuinenproject dat nu in de Roerdomp draait verder uit. Loof daarbij bijvoorbeeld als prijs een straatfeest uit voor de straat met de best onderhouden voortuinen.

Trots op de wijk

Als pluspunten in de wijk noemen de bewoners het wijkgebouw, het park, de centrale ligging van de scholen, het groenonderhoud en de nabijheid van zorgvoorzieningen. Wel geven ze daarbij aan dat de wegwijsborden in de wijk er slecht uitzien. Andere minpunten zijn volgens bewoners dat het beheer en onderhoud van de openbare ruimte op dit moment niet optimaal is en dat er een pinautomaat en een sporthal (die bewoners ook kunnen gebruiken) in Hooghuis ontbreken. Dit ondanks dat er in de wijk naast de basisscholen een sporthal staat die ook door inwoners van Hooghuis gebruikt kan worden. Als laatste minpunt is de verkeersveiligheid aan bod gekomen. De punten die bewoners bij dit onderwerp hebben genoemd, zijn verwerkt in het thema verkeer en veiligheid.

Verkeer en veiligheid

Op het gebied van verkeersveiligheid noemen en de bewoners het volgende:

- Veiliger fietspaden door ze herkenbaarder te maken. Dit kan door in de hele wijk hetzelfde materiaal voor de fietspaden te gebruiken en voor voetgangers duidelijk herkenbare zebapaden aan te leggen. Vooral het fietspad bij de kruising Nachtegaal

/ Lage Neerstraat vinden de bewoners niet veilig, omdat deze onoverzichtelijk is. Verder is er een fietspad dat ineens stopt.

- Beter onderhoud van de openbare weg. Het gaat dan bijvoorbeeld om het fietspad bij de Putter.
- Kruising Lage Vaartkant / Liesbosweg is gevaarlijk. De bewoners stellen voor hier een rotonde aan te leggen. De aanwezige wethouder geeft echter aan dat hier stoplichten komen.
- Richt de wegen die als doorgaande weg of uitvalsweg fungeren beter in. Het gaat dan onder andere om de Nachtegaal. Deze is nu niet herkenbaar als 30 km zone. Bewoners adviseren wel om geen drempels te gebruiken om de snelheid te beperken. Hiermee verplaats je het probleem alleen maar. Het vermoeden bestaat namelijk dat automobilisten de Koperwiek als sluiproute gebruiken om de drempels op de Nachtegaal te mijden.
- Uitvalswegen zijn druk, waardoor het lastig is om, vooral 's ochtends de wijk uit te komen. Het gaat dan vooral om de lage Vaarkant en Schoonhout.
- In een aantal straten ondervinden bewoners parkeeroverlast. Het gaat dan bijvoorbeeld om de Koperwiek waar veel auto's op de stoep staan, terwijl er voldoende parkeerplekken zijn. Door middel van handhaving kun je dit probleem oplossen. Een andere oplossing is parkeren op eigen terrein stimuleren door het, versoepelen van de regels (daar waar mogelijk).
- Een voetpad langs de Putter is gewenst. Hier loopt wel een fietspad, maar voetgangers kunnen hier niet veilig op lopen.
- De schakelkast in het groen op de kruising Lage Neerstraat / Torenvalk belemmert het zicht.
- De huisartsenpost aan de Bredaseweg is nu vanuit Hooghuis slecht bereikbaar voor voetgangers. Bewoners wensen een voetpad naar deze zorgvoorziening.
- Nabij het Munnikenheide College zijn op piekuren veel fietsers op de weg. Dit leidt tot chaotische situaties.

Wonen

In Hooghuis is de diversiteit aan woningen groot. De bewoners zien dit als een pluspunt, net als de groene straten. Ook vinden zij de woningen in oude stijl die in de buurt van de Vogelaar staan een aanwinst voor de wijk. Wel geven ze aan dat alles te vol is en dat er weinig speelplekken voor kinderen zijn gezien de jonge bevolking van de wijk. Dit kan de gemeente oplossen door woningen te slopen en er groen of speelplekken voor terug te bouwen. Ook moeten mensen elkaar meer accepteren en respecteren.

Een ander minpunt in de wijk is het bestaande groen en aan aantal tuinen. Dit levert op een aantal plaatsen problemen op, zoals:

- Te grote bomen aan de Zilvermeeuw. De bomen zijn wel mooi, maar moeten gesnoeid worden.
- De bomen in Schoonhout zorgen voor overlast doordat zij hars afgeven en bovendien vernielen de wortels van de bomen het straatwerk.
- De gemeente moet het park in Hooghuis herinrichten. De herinrichting van het Elisabethpark is hiervoor een goed voorbeeld.
- Bij de Kieviet onderhouden de bewoners hun voortuinen slecht of zelfs niet.

Andere punten die genoemd zijn:

- Hondenpoep op straat wekt irritatie op bij bewoners, evenals overlast van katten.
- Het paaltje op de Roerdomp is een ergernis.
- De supermarkt Dirk van den Broek is te klein en heeft te weinig parkeerplaatsen. Dit zorgt voor parkeeroverlast in de directe omgeving. Ook staat het verkeer in de buurt van de supermarkt regelmatig vast. Een grotere supermarkt op een andere plek kan dit probleem oplossen.

Bijlage 5: Actiepunten Hooghuis

Onderstaand zijn alle punten die in mei 2009 tijdens de bewonersavond en de wijkschouw in Hooghuis zijn genoemd gerangschikt naar vier thema's:

- Contact en ontmoeting
- Trots op de wijk
- Wonen
- Verkeer en veiligheid

Tijdens een projectgroepbijeenkomst hebben de leden van projectgroep Vogelaer een aanzet gedaan om prioriteiten te stellen. Deze punten hebben we onder elk thema als eerste genoemd.

Contact en ontmoeting

Prioriteit hebben

- Zet in op jongeren (12 tot en met 18 jaar)
- Bouw het park uit als ontmoetingsplek. Belangrijk daarbij is dat het park aantrekkelijk moet zijn voor jong en oud:
 - Speeltuin met een omheining waar ouders elkaar kunnen ontmoeten en kinderen (0 tot en met 12 jaar) veilig (onder toezicht van ouders) kunnen spelen
 - Multi Court voor jongeren

Overige punten

- Omdat veel bewoners overdag werken, vinden veel ontmoetingen plaats in de avonden.
- Het park moet blijven zoals het nu is.
- Jongeren wensen een Multi Court in het park.
- Wijkgebouw de Vogelaar kan nog beter dienst doen als ontmoetingsplek. Bijvoorbeeld door er hobbymarkten en ontmoetingsavonden te organiseren.
- Het onderhoud van wijkgebouw de Vogelaar laat te wensen over. De gemeente wil hiermee wachten tot het multifunctionele centrum in de wijk klaar is. Omdat dit nog wel een aantal jaren kan duren, is wel enig onderhoud gewenst.
- Mensen die al lang in de wijk wonen, hebben niet altijd behoefte aan nieuwe contacten. Nieuwkomers hebben vaak wel een zetje in de rug nodig.
- Niet iedereen is hetzelfde. Accepteer dit.
- Maak de brandgangen veiliger door meer verlichting aan te brengen. Dit geldt onder andere voor de Putter.
- De speeltoestellen in het speeltuintje in de Zilvermeeuw zijn aan vervanging toe. Bovendien sluit het aanbod van speelvoorzieningen niet aan op de vraag. De toestellen zijn namelijk voor oudere kinderen, terwijl er veel jonge kinderen in de buurt wonen.
- In de Putter is meer speelruimte voor jonge en oudere kinderen gewenst. Het gaat dan onder andere om een trapveldje voor oudere kinderen.
- Hondenpoep op straat is een ergernis, net als overlast van katten.
- Bewoners ervaren het voortuinproject in de Roerdomp als positief. Dit zou op meer plekken in de wijk gedaan moeten worden (o.a. de Kieviet). Voor de straat met de

mooiste en best onderhouden voortuinen kan de gemeente dan bijvoorbeeld als prijs een straatfeest uitloven.

- In de wijk mist een sporthal die bewoners kunnen gebruiken. Bij de scholen staat een sporthal, maar die is niet beschikbaar voor alle bewoners.
- De drie basisscholen willen graag betrokken worden bij de wijk. Neem contact met hen op. Dit geldt ook voor het Anbarg.

Trots op de wijk

Prioriteit hebben

- Behoud de centrale ligging van voorzieningen
- Het park als 'spil van de wijk'. Geef het park een naam.

Overige punten

- Wijkgebouw de Vogelaar moet het visitekaartje van de wijk zijn. Volgens een deel van de bewoners is dit nu ook het geval, terwijl anderen van mening zijn dat het veel beter kan.
- Het park is een groot pluspunt. De meeste bewoners willen dit houden zoals het nu is. Bij een eventuele (noodzakelijke) herinrichting willen de bewoners graag dat de gemeente de opknappleurt van het Elisabethpark als voorbeeld gebruikt.
- Andere pluspunten in de wijk zijn de centrale ligging van de scholen en de nabijheid van zorgvoorzieningen. Over het groenonderhoud zijn de meningen verdeeld.
- Het wijkgericht werken komt nu niet toch zijn recht. Dat dit goed functioneert is wel gewenst.
- Het onderhoud van straten en stoepen laat te wensen over.

Wonen

Prioriteit hebben

- Meer speelgelegenheden voor kinderen (0 tot en met 12 jaar) gewenst
- Zorg voor meer variatie in de eengezinshuurwoningen (vooral aan doodlopende straten).
- Verbeter het aanzien van de straten: openbare ruimte en voortuinen van woningen

Overige punten

- De diversiteit aan woningen (type, prijsklasse en huur / koop) in de wijk is groot. Een aantal bewoners vindt dit een pluspunt. Volgens hen geeft dit de wijk een charmant karakter. Wel is het wenselijk om te kijken of de huidige mix van woningtypen de ideale is of dat het beter kan.
- Een aantal bewoners die in de omgeving van de plek wonen waar waarschijnlijk het nieuwe multifunctionele centrum komt, vinden de komst van dit centrum op deze plek niet wenselijk. Wel zijn de bewoners het er over eens dat het nieuwe centrum er moet komen. De basisscholen kampen nu namelijk met ruimtegebrek.
- De bewoners vinden de groene lanen en paden in de wijk een kwaliteit.
- Ook de (huur)woningen in oude stijl die in de buurt van de Vogelaar staan, zijn een pluspunt voor de wijk.
- Op een aantal plekken in de wijk onderhouden de bewoners hun voortuin slecht. Het gaat onder andere om de Kieviet.
- Op de Kuifeend dumpen een aantal bewoners hun afval op straat. Ruim dit als gemeente regelmatig op. Dit voorkomt dat het probleem groter wordt.

- Gezien het aantal kinderen en jongeren dat in de wijk woont, is er weinig speelgelegenheid. Sluit het aanbod wel goed af op de vraag.
- De woningdichtheid in de wijk is (te) hoog. Woningen die in de toekomst eventueel gesloopt worden, moeten vervangen worden door speelvoorzieningen en groen.
- De bomen in Schoonhout zorgen voor overlast vanwege hars. Bovendien vernielen de boomwortels het straatwerk en de stoepen. Dit laatste geldt ook voor de Koperwiek en de Nachtegaal.
- Op een aantal plekken in de wijk is de begroeiing te hoog. Hierdoor zien bewoners elkaar niet.
- Volgens omwonenden laat in de Putter het onderhoud van het groen, de stoep en de rijbaan te wensen over.
- De bomen in de Zilvermeeuw zijn mooi, maar wel te groot. Snoeien kan een oplossing zijn.

Verkeer en veiligheid

Prioriteit hebben

- Maak de fietspaden veiliger door ze herkenbaar te maken (een kleur en / of materiaal, profiel, duidelijk verschil in hoofd- en zijfietspaden).
- Zorg voor een duidelijke hiërarchie van wegen in de wijk. Dit kun je doen door verschillen in profiel en inrichting. Richt de ruimte die je overhoudt bij een eventuele herinrichting van wegen in met groen (of eventueel parkeerplaatsen).
- Zorg voor een goede handhaving van verkeersregels (door de wijkagent).

Overige punten

- Bewoners wensen meer en goed aangegeven zebrapaden. Onder andere de belijning van het zebrapad ter hoogte van de sporthal (bij de scholen) is niet duidelijk. Verder zijn er meer zebrapaden gewenst op de Nachtegaal.
- Op een aantal punten zijn de fietspaden in de wijk onveilig. Het gaat dan om plekken met onoverzichtelijke kruispunten en de herkenbaarheid van de fietspaden. Dit laatste kan de gemeente oplossen door alle fietspaden van hetzelfde materiaal te maken.
- De kruising van de Nachtegaal met het fietspad (Lage Neerstraat) is erg onoverzichtelijk vanwege de hoge begroeiing.
- De voorrangssituatie op de kruising (van fietspaden) vlak bij de Vogelaar is niet voor iedereen duidelijk (rechts heeft voorrang). Plaats hier haaiantanden, zodat mensen alerter worden.
- Het fietspad op de Putter is slecht. Dit komt vooral door de slechte afwatering.
- Bewoners ergeren zich aan het paaltje op de Roerdomp.
- De huisartsenpost aan de Bredaseweg is nu voor voetgangers vanuit Hooghuis niet rechtstreeks bereikbaar. Hier is een voetgangerspad gewenst.
- Langs de Putter is wel een fietspad, maar geen voetpad. Ook langs de Oude Bredaseweg is een voetpad gewenst.
- In de Koperwiek parkeren bewoners hun auto op de stoep. Er zijn voldoende parkeerplekken, daarom moet de mentaliteit veranderen. Bovendien rijden bestuurders van motorvoertuigen hier erg hard. Waarschijnlijk is de Koperwiek een sluiproute om de drempels op de Nachtegaal te ontwijken.

- In de Roerdomp zijn te weinig parkeerplaatsen. Richt de ruimte efficiënter in. Daarmee komen er meer plekken beschikbaar. Zorg er dan ook voor dat de containers een andere plek krijgen. Die bezetten nu een parkeerplaats. Verder zorgt de flauwe bocht in de Roerdomp voor een onoverzichtelijke verkeerssituatie.
- De Nachtegaal is niet herkenbaar als 30 km per uur zone. Dit nodigt uit om harder te rijden. Dit geldt ook voor Tallinga. Drempels vormen volgens de bewoners geen oplossing, omdat ze onder andere voor geluidsoverlast zorgen. De oplossing ligt bijvoorbeeld wel in een wegversmalling.
- De uitvalswegen (Lage Vaarkant, Schoonhout) worden steeds drukker. Vooral vanaf de Wielewaal is het vanwege de drukte lastig om de Lage Vaarkant op te komen.
- Kruising Lage Vaarkant / Liesbosweg is gevaarlijk. Er is al besloten om hier stoplichten te plaatsen.
- De schakelkast (in het groen) op de kruising Lage Neerstraat / Torenvalk belemmert het zicht.
- De supermarkt (Dirk van den Broek) in de buurt van de wijk is te klein voor het aantal klanten die er komen. Bovendien ondervinden die in de directe omgeving van deze winkel wonen verkeers- en parkeeroverlast.
- In de omgeving van middelbare scholen (o.a. Munnikenheidecollege) is het (op bepaalde tijdstippen) erg druk met fietsers. Heb hier aandacht voor.

Bijlage 6: Verslag gesprek projectgroep Vogelaer

De wijkvereniging is vorig jaar oktober opgestart en heeft nog geen juridische status. Uit het gesprek blijkt dat de wijkvereniging in oprichting (hierna alleen wijkvereniging genoemd) vooral de wijk Het Hooghuis op de kaart wil zetten. En daarbij ook de wijkvereniging zelf. Het viel verder op dat de leden de nadruk leggen op fysieke zaken en niet op het sociale.

Het Hooghuis is volgens de leden meer een wijk voor jongeren dan een wijk voor ouderen. Zij wijzen er op dat hier een keus in gemaakt moet worden. Vooral omdat waar behoefte aan is in de wijk onder andere afhangt van de leeftijd van de bewoners.

Hoe omschrijft u uw wijk?

- Uitbreidingsplan uit de jaren tachtig
- De gemeente hanteert een onlogische wijkindeling
- Identiteit: jongerenwijk

Mensen

- Veel alleenstaanden
- Sociale huurders: lage inkomens, maar niet heel erg laag (geen 'overlevers'), men kan de broekriem in de meeste gevallen nog ophouden
- Relatief veel allochtonen
- Weinig ouderen (60+) in de wijk
- Weinig burenhulp en sociale contacten (sociale cohesie)

Ontmoeting

- Bij de supermarkt, kapper, snackbar. Was vroeger bruisend, nu niet meer
- Het park is geen ontmoetingsplek, niet omdat het onveilig of slecht verlicht is, maar omdat er niks gebeurt

Overlast

- In bepaalde gedeelten van de wijk is het vies op straat

Voorzieningen en activiteiten

- Geen concentratie van voorzieningen
- Tevreden over de speelplaatsen, die zijn pas aangepast
- Drie basisscholen (openbaar, christelijk en katholiek). De christelijke school heeft een teruglopend leerlingenaantal, de openbare school is een 'zwarte school'
- Weinig activiteiten voor ouderen
- Wijkgebouw de Vogelaar
- Hangplek voor jongeren in het park is erg vies
- Er komt een Brede School

Openbare ruimte

- Weinig openbaar groen

Verkeer

- Verkeerskundige situatie slecht: de Nachtegaal is als ontsluitingsweg niet geschikt, geen logica in de stratenplannen en in de straatnamen
- Straatnamen niet in alle gevallen goed zichtbaar
- Goed fietspadenplan
- Te weinig parkeerplaatsen per woning
- Kijk goed naar drempels en obstakels die de verkeerskundige situatie kunnen verbeteren. Nu zijn er soms drempels / obstakels verwijderd die het geheel juist logischer maken
- Ook landmarks kunnen de situatie makkelijker maken
- De middelbare school is slecht vindbaar

Woningen

- Teveel (rijen)huurwoningen
- Hoge woningdichtheid
- 'gouden randje' aan de wijk bij het Beatrixpark: koopbungalows
- Ook nieuwbouwwoningen in de wijk
- Er mag meer differentiatie in woningtypen komen
- Te weinig woningen voor senioren (maar moet je dit willen, of is het meer een wijk voor jongeren?), nu kunnen senioren geen wooncarrière in de wijk maken.
- Inzetten op het verhogen van de doorstroming door het maken van een wooncarrière in de wijk mogelijk te maken
- Veel HAT woningen in de wijk
- Veel eengezinswoningen die toegewezen worden aan alleenstaanden (geen keus)

Wat zijn positieve en negatieve punten in uw wijk?

Positief

- Het wijkgebouw, dat moet zeker blijven
- Er is een park, daar zou alleen beter gebruik van gemaakt moeten worden

Negatief

- Wanneer de Brede School er komt, verdwijnt de Vogelaar. Dat is niet goed.
- Weinig burenhulp en sociale contacten (sociale cohesie)
- Onduidelijke verkeerskundige situatie
- Geen wooncarrière in de wijk mogelijk
- Voorzieningen zijn niet geconcentreerd
- Weinig (bruikbaar) openbaar groen
- Geen fatsoenlijke plek voor jongeren

Wat zou er in uw wijk moeten veranderen?

- Aan Parklaan veel bedrijvigheid, benut deze ruimte als die leeg staat voor het aan het werk zetten van werklozen. Dus ruimte goed benutten.
- De ruimte in het park beter benutten
- Meer bekendheid voor de Vogelaar
- Sociale cohesie verbeteren

Wat is een WOP volgens u en wat verwacht u ervan?

De leden verwachten veel van het WOP:

- Onder andere dat de sociale cohesie wordt vergroot. Daarom inzetten op het buitengebeuren. Dit moeten we stimuleren. Het WOP kun je hiervoor ook gebruiken
- Dat we in gesprek komen met de gemeente
- Ook vinden de leden dat het niet heel ambitieus moet zijn. Liever inzetten op haalbaarheid
- De onderwerpen voor het WOP zijn onder andere: wonen, werken, openbare ruimte, milieu, veiligheid, verkeer / vervoer
- Alleen dat aan bod laten komen, waar de leden iets in zien. Haalbare doelen stellen.
- Alles dat je voelt en proeft in de wijk handen en voeten geven. De WOP dient als een soort kapstok
- Gebruik het WOP om de wijk te profileren en om de wijk leefbaarder te maken
- Basiskwaliteiten in de wijk
- Dat bewoners gehoord worden

Bijlage 7: Verslag gesprek met de seniorenraad

Verslag gesprek seniorenraad en projectgroep WOP Hooghuis 10 september 2009

Aanwezig: Pauline Jacobs en Wil Aarts (wijkvereniging de Vogelaer),
Jac de Wijs, Rolf Wijbenga en Joop van Heems (seniorenraad Etten-Leur), Merle Dekker
(Opbouwwerk Surplus Welzijn)

Aanbevelingen van de Seniorenraad voor WijkOntwikkelPlan Hooghuis

- **Creëren van natuurlijke Ontmoetingsplaatsen:** Zorg dat er natuurlijke ontmoetingsplaatsen worden gecreëerd in de (natuurlijke) loop naar het winkelcentrum, de huisartsenpost, de scholen en het wijkgebouw. Er zijn nu te weinig natuurlijke looproutes in de wijk.
- **Wandelpaden toevoegen:** Er zijn plekken in de wijk waar alleen fietspaden lopen en waar geen wandelpaden naast liggen. Voeg dus wandelpaden toe of zorg dat het fietspad dat er ligt ook veilig gebruikt kan worden door voetgangers.
- **Duidelijkere en meer Bewegwijzering:** Er worden borden in de wijk gemist die wijzen op de centrale wijkfuncties (scholen, winkels, park, huisarts ed.), maar ook die de richting aangeven naar het centrum en de andere wijken.
- **Brede School als Ontmoetingsplek:** Zie de Brede School als kans in de wijk waar òòk senioren en andere buurtbewoners elkaar zullen en kunnen ontmoeten. Steeds meer opa's en oma's brengen en halen namelijk hun kleinkinderen van school. Wees je bewust van de kansen en mogelijkheden die een Brede School biedt. Organiseer hier activiteiten voor zowel jong als oud. Het gebouw moet een ontmoetingsplek zijn waar bewoners zowel een drankje kunnen drinken als informatie over de wijk kan krijgen. Verder moet de wijkverenging een eigen ruimte krijgen in de Brede School.
- **Busvervoer terug in de wijk:** Er gaat op dit moment geen wijkbus door de wijk. Dit zien de leden van de seniorenraad als een groot gemis.
- **Seniorenproef maken van loop en wandelpaden:** Wat je in deze wijk (en ook andere wijken) tegenkomt is dat niet alle loop- en wandelpaden seniorenproef zijn. Denk aan drempels en het ontbreken van oversteekplaatsen. Men moet hier goed en makkelijk langs kunnen met rolstoel en rollator.
- **Seniorenwoningen:** Ondanks dat er in deze wijk minder senioren wonen dan in andere wijken van Etten-Leur zullen, gezien de landelijke prognoses, in de toekomst ook in deze wijk meer senioren komen. Hou hier daarom rekening met de woningvoorraad. Bijvoorbeeld door bestaande woningen geschikt te maken voor senioren en rekening te houden met deze doelgroep bij het nieuwe woningaanbod.

- **Ruimte creëren in de wijk:** De seniorenraad vindt dat er door de hoge bebouwingsgraad in wijk het Hooghuis weinig ruimte is in de wijk voor bijvoorbeeld groen. Kan er meer groen in Hooghuis komen?
- **Activiteiten voor ouderen:** In deze wijk zijn er geen activiteiten specifiek gericht op ouderen. De leden van de seniorenraad denken dat hier misschien wel meer behoefte aan is dan op het eerste gezicht gedacht wordt. Zo denkt men dat een computercursus ook in deze wijk zeker zal aanslaan. Het bereiken van ouderen die echt eenzaam zijn, is lastig en blijft een belangrijk aandachtspunt. Verder dient er in het algemeen dient er aandacht te zijn voor sociale cohesie en samenhang in de wijk.
- **Invalidenparkeerplaatsen:** De seniorenraad vraagt zich af of er genoeg invalidenparkeerplaatsen zijn in de wijk.

Verdere opmerkingen:

Wijkgrens: Waar nu precies de wijkgrenzen liggen van wijk het Hooghuis is de aanwezige seniorenraad leden niet geheel duidelijk.

Wijkvereniging: De seniorenraad adviseert de wijkvereniging om betrokken te blijven en te zijn op toekomstige beleidsontwikkelingen.

Samenwerking: De seniorenraad geeft aan dat veel partijen vanuit hun eigen 'stukje' betrokken zijn in de wijken en pleit voor meer wijkoverstijgende en samenwerkende initiatieven. Vanuit de wijkverenigingen, belangengroeperingen, instellingen en bonden.

Bijlage 8: Verslag gesprek professionals

Aanwezig: Merle Dekker (opbouwwerker), Ben van Steen (opzichter stadsbeheer), Linda Koenraadt (sociaal cultureel werker), Arie Boelhouters (wijkagent), Maurice de Wit (jongerenwerker), Peter Boekelman (projectleider gemeente), Catharina Hoevenaars (medewerker buurtbeheer), Marleen Platje (Companen), Rik ten Broek (Companen)

Op 21 september 2009 is Marleen Platje in gesprek gegaan met een aantal professionals die in de wijk werken. Na een kort kennismakingsrondje volgen een korte toelichting op het project en een uitleg over het doel van het gesprek. Daarna wordt overgegaan tot het opschrijven van wensen (sociaal en fysiek) van de professionals uit de wijk Hooghuis.

Wensen van professionals voor de toekomst

Arie Boelhouters wenst...

- dat het buurthuis fungeert als spin in het web. Bijvoorbeeld door hier een zorgloket op te zetten waar alle hulpverleners bereikbaar zijn voor bewoners. Wel merkt hij op dat een wekelijks spreekuur van de wijkagent door weinig bewoners bezocht wordt.
- een goede infrastructuur in de wijk met duidelijk aangegeven fietspaden
- een centraal telefoonnummer voor klachten van bewoners in de wijk.²
- dat de hangplekken voor jongeren op plekken komen waar toezicht is
- een actieve wijkraad
- een buurtpreventieproject. Hier is dan wel de inzet van de hele buurt voor nodig
- een buurt barbecue, zodat mensen uit dezelfde straat / buurt met elkaar in contact komen

Algemene indruk: Hooghuis is een levendige wijk waar wel veel aan de hand is. Veel van de problemen zijn er wel, maar ze zijn niet zichtbaar. Hooghuis is te vergelijken met een ijsberg: een klein topje steekt boven het water uit en de rest is niet zichtbaar.

Maurice de Wit wenst...

- een lange termijn visie om te voorkomen dat de wijk afglijdt.
- dat de Brede School een goede basis legt voor het oplossen van problemen in de wijk. De brug tussen de school en wijk zijn de jonge gezinnen.
- een Brede School met een wijkfunctie, bijvoorbeeld een werkplek voor Surplus en een ontmoetingsruimte ouderen.
- een wijkplattegrond voor mensen die op bezoek komen in de wijk. Dit kun je dan combineren met het aankondigen van activiteiten.
- dat speelplekken heringericht worden. Speelplekken zitten nu soms op verkeerde locaties, bijvoorbeeld aan rand van het park.
- hondenuitlaatplekken omheind met hekken. Verder meer handhaving op dit gebied.
- sportbuurtwerk: sportactiviteiten voor de leeftijdscategorieën 5-12 en 12-18 jarigen. BuurtOnderwijsSport zou ook in Hooghuis goed werken.

Linda Koenraadt wenst:

- de Brede School als middenpunt in de wijk waar alle bewoners naar toe kunnen wanneer ze dat willen.

² Een dergelijk nummer is er al in de gemeente Etten-Leur: klik & meld

- plaats voor jongeren in de Brede School
- actieve vrijwilligersgroepen (diverse culturen) in de wijk.
- dat burenoverlast wordt aangepakt. Vooral rond de HAT woningen ondervinden bewoners veel overlast.
- dat we de schooljeugd in contact kunnen brengen met dieren en natuur
- een goed samenwerkend netwerk van professionals
- dat de speeltuinen en jongerenontmoetingsplekken (JOP) worden opgeknapt
- dat er voor ouderen een buurtbus in de wijk komt. Deze groep bewoners vraag hier vaak naar.

Catharina Hoevenaars wenst:

- dat de onderlinge betrokkenheid vergroot wordt en er meer tolerantie is bij bewoners
- meer bekendheid van het project Wijk en idee. Door te laten zien dat dit werkt, spreek je ook andere mensen aan om actie te ondernemen voor hun wijk.

Ben van Steen wenst:

- dat we het grootschalig achterstallig onderhoud kunnen inlopen
- dat het groen in Hooghuis op de kaart wordt gezet. Het is namelijk belangrijk voor de leefbaarheid.
- dat de corporatie ook meewerkt aan het verbeteren van de leefbaarheidsbudget.

Opmerking: maak het voor bewoners duidelijk dat niet alles haalbaar is en geef ook aan waarom niet.

Merle Dekker wenst:

- dat op bepaalde plekken in de wijk huizen gesloopt worden en er zo meer ruimte komt voor bijvoorbeeld groen
- er meer ontmoetingsplekken komen in de natuurlijke looprichting van mensen. Deze loop moet ook duidelijker en aantrekkelijker gemaakt worden
- een betere bewegwijzering naar de parkeerplaatsen bij winkels
- dat het wegennet en de bewegwijzering beter wordt
- dat er een buurthuisfunctie komt in de Brede School om zo de participatie te bevorderen.

Omschrijving van Hooghuis in “twee woorden”

Maurice: Gezellig doolhof

Arie: Toeristische wijk in de stad

Linda: Levendig, divers, multicultureel

Ben: Hoeken met dezelfde leefstijl bij elkaar → negatieve uitstraling

Merle: Eenheid in verscheidenheid

Catharina: Fietspad is rode draad

Opmerkingen:

- ‘Vogeltjesbuurt zou misschien ook wel een goede benaming zijn voor de wijk. Veel inwoners van Etten-Leur associëren de naam Hooghuis met een psychiatrische inrichting in de buurt.
- BN de Stem publiceert verschillende verhalen over wijken in Brabant. Hooghuis is er daar één van.

Bijlage 9: Verslag gesprek met ambtenaren en WEL

Dinsdag 29 september van 15.00 tot 17.00 uur was er een bijeenkomst met ambtenaren en een vertegenwoordiging van WEL over het WijkOntwikkelingsPlan Hooghuis (WOP). Inmiddels voor de medewerkers van de gemeente een bekende opzet om de actiepunten van een WOP te bespreken met de projectgroep. De uitkomsten van de bewonersavond in Hooghuis (juni), evenals de bewonersenquête (februari/maart) en gesprekken met professionals die in de wijk werken (september), hebben actiepunten opgeleverd.

Het doel van het gesprek was het krijgen van tips en suggesties die het WOP uiteindelijk beter en sterker maken. Daarbij kon het bijvoorbeeld gaan om informatie dat bepaalde werkzaamheden al in een programma van de gemeente zijn opgenomen of om een scherpere formulering van actiepunten. Dit stelt de makers van het WOP in staat om een goed plan met doordacht uitvoeringsprogramma te kunnen maken.

Tips en suggesties

Contact en ontmoeting

- Benut kansen in het park nu dat gebied volledig op de schop gaat. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verplaatsen van speeltoestellen, eventueel samen met bewoners.
- Op dit moment valt de overlast van jongeren in Hooghuis mee, maar beseft wel dat dit met 'ups en downs' gaat. Zorg er dus voor dat jongeren hun eigen plek krijgen in de wijk.
- Vervang het begrip Cruiff Court door Multi Court. Omdat een Multi Court niet gesponsord wordt, bestaat hier meer vrijheid in de inrichting ervan.

Trots op de wijk

- Koppel de naamgeving van het park aan de naam van de Brede School
- Breng de historie van het Hoge Huys onder de aandacht als pr voor de wijk.
- Geef het wijkgericht werken meer een gezicht in de wijk. Zorg dat de mensen die daar mee bezig zijn, herkenbaar zijn in Hooghuis.

Wonen en woonomgeving

- Alle huurders in Hooghuis hebben het aanbod gehad om hun woning te kopen. Hier heeft slechts een heel klein deel op gereageerd. WEL wil hier wel op in blijven zetten.
- WEL heeft geen plannen om woningen in Hooghuis te onttrekken.
- De aandacht van WEL in Hooghuis ligt op de HAT woningen.
- Op een aantal plekken in de wijk heeft WEL voortuinen teruggenomen in eigen beheer. Eventueel kan zij dit waar nodig uitbreiden.
- De gemeente signaleert weinig overlast van bomen in Hooghuis. Wel zijn in de Wielewaal een aantal bomen vervangen door nieuwe, omdat de wortels de stoep omhoog drukten. Dit zal op meerdere plekken in de wijk gaan gebeuren.
- Maak de waardevolle bomenlijst die de gemeente momenteel opstelt bekend onder de bewoners van de wijk.

Verkeer en veiligheid

- Momenteel richt de gemeente de Nachtegaal in volgens de principes van Duurzaam Veilig. Er is geen extra budget om het groen in deze straat aan te pakken.
- Bepaal welke wegen en fiets / wandelpaden als gevolg van het project Waterweg opgebroken worden en bekijk wat er nog meer nodig is in dat gebied.
- Dat drempels soms geluidsoverlast veroorzaken is bij de gemeente bekend. Zij heeft hier aandacht voor.
- Een aantal woningen aan de Liesbosweg (parallel aan het spoor) krijgen geluidsisolatie.
- Wijkagenten krijgen steeds minder uren om aanwezig te zijn in wijken. De gemeente ziet dit als een probleem en vraagt hier voortdurend aandacht voor.

Opmerkingen:

- In 2010 beginnen de voorbereidende werkzaamheden voor de Brede School en in 2011 moet deze klaar zijn.
- Operatie Waterweg (het verbeteren van de waterhuishouding in de wijk) start in het najaar van 2009.

Bijlage 10: Verslag gesprek met scholen

Op 2 november 2009 zijn een aantal leden van de projectgroep WOP Hooghuis in gesprek gegaan met een vertegenwoordiging (Lex van Beek, Jack Slangen en Angelique van Dijk) van de drie basisscholen in de wijk: Protestants Christelijke Basisschool Wiltzangh, Openbare Basisschool De Springplank, Rooms Katholieke Basisschool De Hofstee. Hieruit zijn de volgende punten naar voren gekomen:

Ontwikkelingen in de wijk

- In hoeverre samenwerking tussen scholen onderling en tussen scholen en de wijk succes heeft, hangt af van de mensen die dit tot stand brengen. Het is in ieder geval belangrijk om samen een goede basis te creëren om samen te werken, onder andere door samen goede afspraken te maken. Bij de samenwerking tussen de scholen onderling het verschil in omvang ervan (de een groot, de ander klein) wel een beperken de factor, omdat dit samenhangt met de financiën die er binnen komen.
- De bevolking in de wijk Hooghuis verandert. De scholen merken dit aan de instroom van leerlingen. Op dit moment komen er steeds meer leerlingen de scholen binnen die in beeld zijn van jeugdzorg. Verder constateren de schooldirecteuren dat Hooghuis onder nieuwe bewoners een minder gewilde wijk is dan een aantal jaren terug. De scholen willen er zeker een rol in spelen om dat tij te keren.
- In Hooghuis zijn teveel 'hoeken' waar jongeren zich kunnen verstoppen. Dit zorgt voor toenemende overlast. Zorg ervoor dat je de jongeren in beeld houdt, zodat je overlast kunt voorkomen. Creëer hiervoor onder andere een plek voor jongeren in de nieuwe Brede School en het park.
- In Hooghuis bestaat een grote tegenstelling: straten die straatarm zijn en een gouden randje waar bewoners met een hoog inkomen wonen. Deze laatste groep heeft weinig behoefte om te participeren in de wijk.

Wensen voor de Brede School

- Het is wenselijk dat er een bibliotheek in de Brede School komt. Een dergelijke voorziening lokt ontmoeting tussen bewoners uit en stimuleert jongeren om meer te lezen. Op de basisscholen zit nu een grote groep kinderen die thuis niet in aanraking komt met boeken en lezen. Een bibliotheek 'om de hoek' kan de drempel om te gaan lezen voor hen verlagen.
- De scholen vinden het belangrijk dat allerlei doelgroepen welkom zijn in de Brede School. Het gaat dan zowel om de kinderen die bij hen op school zitten, maar ook om ouderen en jongeren. De gemeente moet, waar mogelijk samen met de scholen, voorwaarden creëren om de Brede School een plek voor alle wijkbewoners (jong en oud) te maken.
- De overlast die sommige jongeren in de wijk veroorzaken kan worden opgelost door deze doelgroep bij de Brede School te betrekken, bijvoorbeeld door het inrichten van een eigen ruimte met bijvoorbeeld spelcomputers. De leerkrachten kennen een groot deel van deze jongeren en dat maakt het leggen van contact met hen en het bespreekbaar maken van hun gedrag makkelijker. Een voordeel van de Brede School is dat deze van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat beheerd wordt. Er is straks dus langer toezicht op de jongeren.

- In de Brede School is een aanbod van naschoolse activiteiten gewenst. Het gaat dan zowel om educatieve als om ontspannende activiteiten, bijvoorbeeld sport. Door deze naschoolse activiteiten te koppelen aan thema's waar ook de scholen mee bezig zijn, versterk je de samenwerking. Zorg er verder voor dat ook kinderen van ouders met een laag inkomen gebruik kunnen maken van de activiteiten, bijvoorbeeld door het geven van korting.
- Een sporthal bij de Brede School is gewenst, vanwege het multifunctionele gebruik ervan. Een gymzaal is geschikt voor een kleinere variatie aan sporten dan een sporthal. Door goede sportfaciliteiten is het voor de scholen makkelijker om hun leerlingen aan te zetten om te gaan sporten. Vooral voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen is dit belangrijk, omdat sport daar veelal geen prioriteit heeft.
- In het programma van eisen liggen nog kansen. Benut die!

Wensen voor het park

- Richt het park straks samen met de scholen en bewoners van de wijk opnieuw in. Let er hierbij vooral op de veiligheid. Door een open park te creëren met veel verlichting zorg je ervoor dat zowel jong als oud deze ruimte gaat gebruiken.
- Wissel voorzieningen voor jong en oud in het park af. Zo lok je ontmoeting tussen deze groepen bewoners uit.
- In het park zou een buitensportruimte moeten komen voor de scholen die ook toegankelijk is voor buurtbewoners.
- Er zijn meer uitlaatplekken voor honden gewenst in het park.

Overig

- Zet ouders (zowel autochtone als allochtone) van kinderen in om een brug te slaan naar de wijk Hooghuis. Dit kan bijvoorbeeld door samen met hen activiteiten te organiseren in de Brede School waar ook buurtbewoners voor worden uitgenodigd. Heb daarbij extra aandacht voor de participatie van allochtone vaders.

Bijlage 11: Punten genoemd tijdens de tweede bewonersavond

Tijdens de tweede bewonersavond op 5 november zijn door bewoners aanvullingen gedaan op de reeds genoemde punten. In dit verslag zijn deze punten per thema omschreven.

Contact en ontmoeting

- Maak het park niet te vol. Een groen park betekent ook rust, natuur en vogels.
- Zorg voor een open inrichting van het park met veel licht. De bewoners moeten zich er veilig voelen.
- De Brede School is meer dan alleen een school. Brede School is daarom geen goede benaming. In het gebouw moeten meerdere functies een plek krijgen. Het gaat dan bijvoorbeeld om verenigingen in de wijk, het wijkgebouw etc.

Trots op de wijk

- Wijkvereniging is wel actief! Projectgroep Vogelaar

Verkeer en parkeren

- De drempel op de Wintertaling in de richting van de Lage Vaart is veel te hoog.
- Aan de achterzijde van de Albatros is meer verlichting gewenst.
- Bewoners missen de bushalte in de Nachtegaal.
- Creëer ruimte bij de Brede School, zodat ouders hun kinderen veilig kunnen halen en brengen en buurtbewoners er geen overlast van hebben.
- Op de fietspaden wordt te hard gereden. Dit is gevaarlijk en maakt het oversteken lastig.
- Er is te weinig verlichting op de fietspaden. De lantaarnpalen staan te ver uit elkaar.
- De fietspaden zijn vaak glad vanwege bladeren en alg.
- Sluit de voetpaden in de parken en aan de rand van de wijk af met hekken waar fietsers en scooters niet door heen kunnen.

Wonen en woonomgeving

- Creëer meer ruimte voor de Brede School. Dit om de verkeersveiligheid te vergroten en te zorgen voor voldoende parkeergelegenheid. Een mogelijkheid is om hiervoor in de toekomst een aantal HAT woningen aan de Kraanvogel te slopen.
- Het cohort 45-55 jaar is groot. Deze groep wordt ouder en dat betekent dat er in de toekomst vergrijzing optreedt. Kans: kleinere woningen (waar mogelijk) geschikt maken voor senioren om de doorstroming van jonge gezinnen mogelijk te maken.
- De vakmensen van WEL parkeren hun busjes netjes en ruimen op, maar dit is niet altijd het geval bij ingehuurde vakmensen. Heb hier aandacht voor.
- De kleur van de verf op de huurwoningen is niet mooi.
- De Trespaplaten op de voorgevels van een deel van de huurwoningen zijn vies. Een schoonmaakbeurt ervan is gewenst.
- Zorg dat de functionarissen die wijkgerichtwerken (opbouwwerker, jongerenwerker, politie, buurtbeheerder etc.) herkenbaarder zijn in de wijk. Bijvoorbeeld door foto's op te hangen in het buurthuis.

Opmerkingen

- Bij de Brede School komt een grotere sportvoorziening dan er nu bij de scholen staat.
- Het is jammer dat de wijkagent niet aanwezig is op de bewonersavond.
- Of wijkgebouw de Vogelaar in de toekomst gesloopt gaat worden, is nog de vraag. Wanneer er een passende nieuwe functie gevonden wordt, is er een kans dat het gebouw blijft staan.